Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 175 (14195) | 1973 оной июлиин 27, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ЭГЭЭЛ һОНИРХОЛТОЙНЬ—ЭСЭСЭЙ МҮРЫСӨӨН

Хоёрдохи үдэрөө үргэл- ...һэн хони хайшалагшадай ...ргаадахи бүхэсоюзна кон- ...рсын нэгэдэхи турай мү- ...сөөн баһал һонирхолтой- ...р үргэлжэлжэ, харагша- ...е нилээд урмашуулаа. ...арынь хадаа энэ тэмсэл- ...э хабаадалсаһан һүүлшын ...рбэн халаанай 28 хайша- ...н өөһэд өөһэдынгөө рес- ...бликын командануудай ...түү һуури эзэлхын түлөө ...эй мүрысөөндэ ана мана ...лдажа, бии байгаа бэ- ...шадабаряа дэлгэн ха- ...улаа.

Конкурсын жюриин ‘тү- ...үүлэгшэ, СССР-эй хүдөө ...ахын министерствын мал ...лай главна управлениин ...авна мэргэжэлтэ П. Б. ...икин долоодохи халаанай ...хайшашадые жээрэб тата- ..., һууриня эзэлхыень дуул- ..., үргэлжэлүүлэгдэхэеэ ...ан мүрысөөндэ бэлдэ- ... соносхобо. Жээрэб та- ... хайшашад түргэхэн ...ууудтаа ошожо, элект- ...ашинануудаа тодхожо, ...нэгэ хони туршажа хай- ...лаа. Эдэ бүхы бэлэдхэлэй ...лээр судьянарай стол ...эхи дохёогой шэнгэхэн ...ан жэнгирсэ соностожо, ...рысөөндэ зэһээд байһан ... хайшашан түрүүшынгээ ...нинои ноһо абажа за- ...лба. Энэ тэмсэл хараха ...ргайшуулай зариманиинь ...охи һуурида ажаллажа ...йһан Оренбургска облас- тиин түлөөлэгшэ Томас Пфейферэй хурдан түргэнөөр хайшалхые гайхалсан адаглана. Харин нүгөөдүүлынь Краснодарай хизаарай «Россия» колхозой Вера Кирьяновагай шадамар бэрхээр хүдэлхые һонирхон хаража, хэнэйнь түрүүлжэ гарахые дундаа хөөрэлдэнэд. Эндэ мүрысэжэ байһан 3-дахи һууриин манай хайшашан Валерий Цыдендашиевич Чагдуров бэлиг шадабаритай хажуудахи хайшашадһаа дутуугүй ажаллажа, баһал магтуулна.

Мүрысөөнэй эхилһээр 24 минутын үнгэрөөд байхада, Оренбургска областиин эрхим хайшашан Томас Пфейфер нэгэ хонёор түрүүлжэ, хажуудахи нүхэдөө улам түргэдхүүлнэ. Энэ тулалдаанай ябаса тухай судьягай дуулгахада, 8-дахи һуурида хүдэлжэ байһан Белоруссиин ССР-эй Георгий Иванович Ковалевский, Волгоградай областиин эрхим хайшашан Клавдия Числова, Киргизэй ССР-эй Эсенаман Сыдыгалиев гэгшэд бүришье һаа, ана мана мүрысэжэ захалба Тиигэһээр байтар үнөөхи түрүү хайшашан Т. Пфейфер даалгагдаһан 10 хониёо хамагһаа урид хайшалжа, 32 минута 35 секунда харуулаа. Удаань манай республикын түлөөлэгшэ В. Чагдуров гараба. Тэдэнэй һүүлээр Краснодарай хизаарай Вера Кирьянова хонин бүхэнөө 3 минута 32,5 секунда соо хайшалжа, мүрысөөгөө дүүргэбэ.

Ээлжээтэ 8-дахи халаанай хайшашад соо һоо Т. Пфейферые ахиһан хүн байгаагүй. Гэбэшье, хүршэ Шэтын областиин түлөөлэгшэ Владимир Леонидович Быков 10 хониной ноһо 38 минута 3 секунда соо хайшалжа, халаан соогоо түрүүлээ. Удаань Украинын ССР-эй Нина Васильевна Боровик һүүлшынгээ хони хайшалжа, тулалдаагаа эсэслэбэ. Тэрэ хонин бүридэ 3 минута 49,6 секунда гаргашалаа. Нина Васильевна Боровик хони хайшалхадаа яһала дүршэлтэй гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ хабаадалсахадаа энэ нүхэрнай хониной ноһо дабхар хайшалнагүй, бэеынь эсхэнэгүй, аргагүй түргэн хүдэлнэ. Хони түргэн саг соо һайнаар хайшалхын тула гансашье бэлиг шадабари хэрэгтэй бэшэ, мүн хүсэ тамиртай байха ёһотой. Тэрэгүй һаа, хайшалжа байһан хониноойнгоо тэршэлхэдэ алдажашье магадгүй бшуу. Эндэ мүрысэжэ байһан хайшашад хониёо шэрэжэ гаргаад хайшалха, эрьелдүүлхэ дэээ нилээд тухашарна.

Нина Боровигай һүүлээр мүн лэ Украинын ССР-эй хайшашан Василий Костюк, Эрхүүгэй областиин Василий Фролов болон бусад түгэсхэбэ. Энэ халаанда шэнэ түхэлэй электромашинкаар хайшаһан Грузиин ССР-эй түлөөлэгшэ Париман Ахверд оглы Исмаилов бирааагүй, бултанһаа гээгдэшоо.

Удаадахи, 9-дэхи халаанай мүрысөөндэ манай айлшад болохо Монголой Арадай Республикын хони хайшалагшад Наваадүндүү Дэмбэрэлжав Сойрын Цэрэндорж хоёр хабаадалсажа, яһала бэлиг шадабаритай байһанаа харуулаа. Сойрын Цэрэндорж халаан соогоо хоёрдохи дүүргэжэ, Украинын хайшашан Федор Храмли 10 хониноойнгоо ноһо эгээн түрүүлэн абажа түгэсхөө. Тэрэ хонин бүхэнөө 4 минута 18,3 секунда соо хайшалһан байна. Гадна мүрысөөнэй гурим эбдэһэн Узбегэй ССР-эй Эргаш Намуратов тулалдаанһаа гаргагдаа.

Эгээл һүүлшын 10-дахи халаанда орон нютагтаа суурхаһан Киргизэй ССР-эй хайшашан Леонард Гидион 7-дохи халаанай эрхим дүнгые ахижа гараа. Тэрэ нүхэрнай 10 хониёо 31 минута 20 секунда соо хайшалаа гэхэ гү, али хонин бүхэндөө 3 минута 12 секунда саг гаргашалһан байна. Энэ халаанда манай республикын хайшашан Цырен Очиров хонин бүхэнөө 3 минута 33 секунда соо хайшалаа.

Нэгэдэхи турай мүрысөөнэй һүүлээр хайшашадай дүнгүүд согсологдожо, эрэшүүлэй команданууд соо һоо РСФСР-эй суглуулагдамал команда эрхимлээ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта Казахай, Киргизэй ССР-эй команданууд гараһан байна. Харин эхэнэрнүүдэй команданууд соо һоо түрүү һуури мүн лэ РСФСР-эй команда эзэлээ. Удаадахи һууринуудые Казахай, Украинын ССР-эй суглуулагдамал команданууд хубаалдаа. Нигэжэ хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн I турай мүрысөөн үнгэржэ, хубиин түрүү һуури эзэлэлгын II тур эхилээ һэн.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мүрысөөнэй үедэ.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.
Дээдэ-Онгостой.

ГҮРЭНДӨӨ ШЭНЭ УРГАСЫН ТАРЯА ТУШААНА

Азербайджанай ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, газар таряалангай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилхэ ба бэлэдхэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ородсоод, гүрэндэ ороо һо таряа тушаалгын талаар абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээ.

Бэлэдхэлэй пунктнуудта 200 мянган тонно гэхэ гү, али арадай ажахын түсэбһөө 25 мянган тонноор ехэ тараан тушаагдаа. Шэниисэ, ешмээн худалдан абаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Республикын колхозууд, совхозууд гүрэндэ таряа худалдажа үргэлжэлһөөр.

* * *

Запорожско областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ табан жэлэй, шиидхэхы жэлдэ бүхы тарилгаһаа баян ургаса абахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, гүрэндэ таряа худалдаха талаар абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Областиин колхозууд болон совхозуудһаа 1105 мянган тонно гэхэ гү, али арадай ажахын түсэбһөө һураггүй ехэ ороо һо тараан бэлэдхэлэй пунктнуудта ороо. Шэниисэ, ешмээн, ороо һото-бобово ургамалнуудые худалдан абалгын талаар тогтоогдоһон түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэбэ, областиин колхозууд ба совхозууд түсэбтэ табан жэлэй үнгэрэгшэ хоёр жэлэй түсэбүүдэй талаар дутуу абтаһан ороо һо таряае бүрин хүсэлдүүлхэ гэжэ эрмэлзэнэ.

Областиин колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, партийна, Соведүүдэй ба хүдөө ажахын органууд ургаса хуряалгаяа түргэнөөр дүүргэхын, гүрэндэ кукуруза болон бусад оройн ургамалнуудые худалдаха түсэбүүдэә дүүргэхын, намарай тарилгада бэлэдхэл хэхын, бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын, малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын тула шармайн оролдоно.

* * *

Крымэй газар таряалангай хүдэлмэрилэгшэд Краснодарска хизаарай, Николаевска ба Херсонско областьнуудай таряашадтай мүрысэн, энэ жэлдэ ороо һо тараанай баян ургаса хангаад, хуряалгынгаа хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулжа, гүрэндэ таряа худалдаха уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Областиин колхозууд, совхозуудһаа 590 мянган тонно гэхэ гү, али арадай ажахын түсэбэй 109 процент болохо ороо һо тараан тушаалгын пунктнуудта ороо.

БҮТЭМЖЭТЭЙ АШАТАЙ ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГА

«Союз-Аполлон» гэһэн программаар совет-американ туршалга хэхэ бэлэдхэлдэ хабаадагша совет бүлэг мэргэжэлтэд ба космонавтнууд замбуулинай жолоодолготой ниидэлгэнүүдые эмхидхэдэг американ түб — Хьюстонһоо июлиин 23-да Москвадаа бусажа ерээ.

Бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ, проект зохёолсоһон совет талын техническэ директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент К. Д. Бушуев, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, СССР-эй лётчик-космонавт В. А. Шаталов США-да хоёр неделиин турша соо байһан тухайда хөөрэбэд.

К. Д. БУШУЕВ:

— СССР США хоёрой хоорондын хэлсээнэй үндэһөөр, «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудые ниидэлгынь үедэ залгалдуулха совет-американ хамтын туршалга 1975 ондо хэхээр түсэблэгдэһэниинь мэдээжэ. Энэмнай аюулгүй ниидэлгэнүүдые хангалгын асуудал шиидхэхэ замдахи түрүүшын алхамуудай нэгэн болоно. Нэгэ оронои замбуулинай онгосо нүгөөдынгөө усалда ороһон экипажда туһа хүргэхэ аргатай байха ёһотой. Иимэ хэмжээ абаагүй һаа, замбуулинай дайдые һайтар шэнжэлхэ, ашаглаха тухай хэлэлтэгүй.

Онгосонуудые залгалдуулга — замбуулиндахи «барилгын» тон шухала хубинь болоно гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Дэлхэйн ба планетэнүүдэй хоорондын замбуулинай замуудта ниидэхэ эрдэм-шэнжэлгын, арадай ажахын удха шанартай түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, саашадаа Наранай аймагай планетэнүүдтэ жолоодогшодтой онгосонууд ба автомат станцинуудые эльгээжэ боломоор космодромуудые тодхохо бэлэдхэл хүн түрэлтэнөөр хэгдэжэ байнхай. Замбуулинай дайдын ямар нэгэн районда хэһэг түхеэрэлгэнүүдые абаашажа, научна түхеэрэлгэнүүд ба космодромуудые барижа болохо юм.

Хьюстондо ошолго — түсэбэй ёһоор хэгдэһэн түрүүшын тодорхой ябуулга дүүрэбэ. Совет, американ мэргэжэлтэд энэ удаа научно-техническэ документнүүдые бэлдээ. Эдэнэй проект бидэндэ зорюулагдажа,ород хэлэн дээрэ бэлдэгдэһэн байгаа. Зарим түхеэрэлгэнүүдэй, узелнуудай техническэ вариантнуудые зүбшэлһэн, туршалгын үедэ космонавтнуудай хэхэ научна шэнжэлгэнүүдэй программын проект бэлдэһэн байнабди. Программын американ хубиин техническэ директор, доктор Глинн Ланни гэгшэтэй нягта холбоо барисаатайгаар тэрэмнай хэгдээ.

Техникын талаар абажа харабал, бүхы юумэн хүнгэхэнөөр, бэлэхэнээр бүтэшэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Эдэ асуудалнуудта хоёр янзаар, хоёр аргаар хандадаг байнабди. Гэбэшье, забһарай үүдые, залгалдалгын аппарадые бүтээхэ, тэрэшэлэн онгосонууд соо таарамжатай агаар бии болгохо гэхэ мэтын асуудалнууд шиидхэгдээ. Теэд, саашадаа шиидхэгдэхэ зорилгонууд үшөөл олон байна. Тусхайлан дурдабал, «Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудай ниидэлгые хоёр түбһөө — совет, американ центрнүүдһээ залан жолоодохо нэгэ янзын техническэ ба эмхидхэлэй гурим тодорхойлон хараалха шухала. Манай уулзалгын гол дүн гэбэл, хүдэлмэриин саашанхи программанууд зүбшэлэгдөө. Олохон техническэ зорилгонуудаар үгээ ойлголсоһон шиидхэбэри абтаа. Энэ ушар саашадаа амжалтатайгаар дабшаха арга боломжо хангана.

В. А. ШАТАЛОВ:

— Энэ удаа эгээл олон космонавтнууд Хьюстон ошоо. Хэд бэ гэхэдэ, А. С. Елисеев, А. А. Леонов, Б. Н. Кубасов, А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников, тэрэшэлэн манай ниидээгүй, залуу космонавтнууд — В. А. Джанибеков, Б. Д. Андреев, Ю. В. Романенко, А. С. Иванченков гэгшэд болоно. Американ ниидэлгын аппарадые, бүхы оньһонуудыень, тэрэ тоодо залгалдалгын гэхэ гү, али забһарай модуль гэдэг түхеэрэлгые тон наринаар шэнжэлээбди. Хьюстондо шагнагдаһан лекцинүүд, американ мэргэжэлтэд ба космонавтнуудтай хэһэн хөөрэлдөөнүүд бидэндэ туһа хүргөө. Американ космонавтнуудай ниидэлгэнүүдтээ бэлдэдэг тренажерна түхеэрэлгэнүүдтэйнь танилсаха арга бидэндэ олгоо.

Хьюстондо хамтааран хүдэлмэрилхэ үедөө ниидэлгын, залгалдалгын программа, экипажай гэшүүдэй нэгэ онгосоһоо нүгөөдэ худар орохо ээлжээн гэхэ мэтэ олон юумэн тододхогдоо. Залгалдалга — ниидэлгымнай гол зориго байбашье һаань, научна программа тодорхойлхо хүдэлмэридэшье хабаадаабди. Хоёр онгосо залгалдаһан зандаа хоёр сүүдхэ соо ниидэжэ үргэлжэлхэ байна бшуу.

«Союз-Аполлон» гэһэн программаар замбуулиндахи хамтын туршалгануудай хэгдэхэһээ урид мэргэжэлтэдэй ба космонавтнуудай үшөө нэгэ уулзалга үнгэргэгдэхэ. Эдэ уулзалганууд холбоо барисаа тогтоохо хэрэгтэ шухала удха шанартай байна. Англи,ород хэлэнүүдые совет, американ экипажнуудай шудалалгын ашатай туһатай байһаниинь харагдаа. Тусхайлан зохёогдоһон техническэ терминүүдэйород-англи словарь ниидэлгын бэлэдхэл хэхэдэ һайн туһалагша болохонь дамжаггүй.

Саашадаа угаа ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Летчигууд-космонавтнууд тиимэ юумэ хэхээр бэлэн байна гэжэ түгэсхэлдөө хэлэхэ ёһотой болонобди, — гэбэ.

А. РОМАНОВ.
(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ ОПЕРО, БАЛЕДЭЙ ТЕАТРАЙ ТВОРЧЕСКО ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые иимэ хүнүүдтэ олгохо гэбэл:

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагшын:
Логачев Николай Ефремовичтэ—театрай ахамад режиссёр.

РСФСР-эй габьяата артистын:
Балдарсадаев Ким Ивановичта—оперын дуушан
Буруев Владимир Яковлевичта—оперын дуушан
Короткова Ольга Шариповнада—баледэй хатаршан
Раднаев Саян Владимировичта—оперын дуушан

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.
Москва, 1973 оной июлиин 25.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй УРАН ЗОХЕОЛШОДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй литература, искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар иимэ хүнүүдые шагнаха:
Балдано Намжил Гармаевичые,
Степанов Михаил Николаевичые,
Шагжин Цыренжап Галзутовичые.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.
Москва, 1973 оной июлиин 25.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ ГҮРЭНЭЙ «БАЙГАЛ» ГЭЖЭ ДУУ, ХАТАРАЙ АНСАМБЛИИН ДУУШАДЫЕ РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар иимэ хүнүүдые шагнаха:
Шанюшкина Чимита Григорьевнае,
Шулунова Клавдия Доржиевнае.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.
Москва, 1973 оной июлиин 25.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет соёлой хэрэгые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдтэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэбэл:

РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшын:
Балбаров Цырен Аюржанаевичта — Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай директор;
Кузнерж Лев Николаевичта — Буряадай гүрэнэй филармониин директор.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.
Москва, 1973 оной июлиин 25.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ Киевтэ ошоод байһан тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Украинын КП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдтэй, гэшүүндэ кандидадуудтай июлиин 25-да Украинын КП-гэй ЦК-да уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй бэлэдхэлэй министр Г. С. Золотухин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшад КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн Г. Э. Цуканов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн А. М. Александров, А. И. Блатов уулзалгада хабаадаа.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, тэрээнтэй хамта ябагшад партиин обкомуудай нэгэдэхи секретарьнартай, областной гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэртэй, республиканска министерствэнүүдэй ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй энэ үдэр Украинын КП-гэй ЦК-да үнгэргэгдэһэн зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

1973 ондо арадай ажахын түсэбэй ба социалис уялгануудай дүүргэлтын асуудалнууд, тэдэнэй дунда республика дотор ургаса хуряалгын ябаса ба хүдөө ажахын бусад хүдэлмэри тухай асуудалнууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр В. В. Щербицкий зүблөөн дээрэ мэдээсэл хэбэ. Партиин обкомуудай нэгэдэхи секретарьнар: Днепропетровско — А. Ф. Ватченко, Крымскэ—Н. К. Кириченко, Запорожско — М. Н. Всеволожский, Донецкэ—В. И. Дегтярев, Полтавска—Ф. Т. Моргун гэгшэд зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

Монкадын казармануудые добтолон ээлһээр 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан

Кубын түүхэдэхи гайхамшаг һайндэртэй — Монкадын казармануудые добтолон ээлһээр 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан, нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный А. Н. Косыгин Кубын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын Революционно правительствын Премьер-Министр нүхэр Фидель Кастро Руста, Кубын Республикын Президент нүхэр Освальдо Дортикос Торрадода амаршалгын телеграмма эльгээбэ.

Нүхэр Фидель Кастро түрүүтэй Кубын эрэлхэг революционернүүдэй гаргаһан баатаршалга империализмда эсэргүү, Кубадахи сүлөөрэлгын үргэн хүдэлөөндэ эхи табижа, хариин монополинуудай зонхилогшодто, помещигүүдтэ, капиталистнуудта эсэргүү революционно тэмсэлдэ ажалшадые зоригжуулан бодхоогоо һэн гээд телеграмма дотор хэлэгдэнэ. Национальна восстаниин үдэр Кубын дайшалхы революционно ёһо заншалые үргэлжэлүүлэн, тэрэниие үндэр шэнэ шатада гаргаһан байна.

Мүнөө, хорин жэлэй үнгэрһэн хойно, Монкадын залиршагүй жэшээ кубынхидай ажалай эдэбхи үүсхэл бадараана.

Уласхоорондын оршом соо Кубын хараа шэглэлэй хэлбэришэгүйгөөр бэхижэжэ байһандань совет хүнүүд баясана. Социалис туйлалтануудаа шууд хамгаалан, сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай хэрэгтэ үнэн байһанайнь түлөө дэлхэйн арадууд кубынхидые хүндэлнэ.

Пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудһаа үндэһэтэй Советскэ Союзай ба Кубын Республикын хоорондохи харилсаанай жэлһээ жэлдэ хүгжэн бэхижэһэндэнь сэдьхэлээ хананхай байһанаа совет хүтэлбэрилэгшэд телеграмма соогоо мэдүүлбэ.

Социалис байгуулалтадаа, экономико хүгжөөхэ, ажалшадай байдал һайжаруулха, уласхоорондын оршом соо Кубын Республикын хараа шэглэл бэхижүүлхэ хэрэгтээ ехэ амжалта туйлахыень революционно Кубын алдарта национальна һайндэрөөр ахa дүү Кубын арадта хүсэбэ.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН ГАСТОН ТОРНТОЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Люксембургын гадаадын хэрэгүүдэй министр Гастон Торнтой июлиин 25-да Кремль соо уулзажа, хөөрэлдэбэ. Люксембургһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд А. Майш, Люксембургын МИД-эй таһагые даагша П. Хельмингер уулзалгада хабаадаа.

Европо түбидэхи шахардуу байдал һуларуулхэ, аюулгүй байдал хангаха асуудалнууд, мүн хоёр оронойе һонирхуулдаг уласхоорондын бусад асуудалнууд үгээ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр зүбшэлэгдэһэн байна. Совет-люксембургын харилсаа холбоое саашадаа бүхы талаарнь хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-һээ Люксембургда байдаг элшэн сайд Е. А. Косарев хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй дүрбэдэхи пленум июлиин 25-да Москвадахи Ажалай ордон соо болобо. КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүдэй, түбэй эмхинүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

1973 ондо арадай ажахын түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолнуудай дүүргэлтэ тухай асуудал пленум зүбшэлһэн байна.

Нефтиин, химическэ, газай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Н. П. Светцов, профсоюзуудай Кемеровскэ областной Соведэй түрүүлэгшэ В. И. Ситников энэ асуудалаар элидхэлнүүдые хэбэ. ВЦСПС-эй секретарь И. М. Владыченко нэмэлтэ элидхэл хээ.

Мүрысөө үнгэргэлгые һайжаруулха, тэдэнэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ талаар пленумдэ хабаадагшад тодорхой дурадхалнуудые оруулба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин ВЦСПС-пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

ЭДЭНИИЕ БҮХЭДЭЛХЭЙН X ФЕСТИВАЛЬ ХҮЛЕЭНЭ

Бүхэдэлхэйн залуушуул болон студентнэрэй Берлиндэхи X фестивальда хабаадаха ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников түрүүтэй Совет делегациие Москвагай залуушуул июлиин 25-да Белорусска вокзал дээрэһээ үдэшэбэ.

Манай ороной 43 арад үндэһэтэдэй түлөөлэгшэд Соведүүдэй ороной комсомолой делегациин бүридэлдэ ороно. Хүдэлмэришэд, колхознигууд, студентнэр — һуралсалай отличнигууд, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй залуу ударнигууд, Социалис Ажалай Геройнууд. СССР-эй Верховно Соведэй ба союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй залуу депутадууд эдэнэй дунда бии. Совет залуушуулай һаяхан дүүрэһэн бүхэсоюзна фестивалиин лауреадууд мүн лэ делегациин бүридэлдэ оронхой. Эдэнэр бултадаа габшагай ажалаараа, эрхим һуралсалаараа, агууехэ Ленинэй, Коммунис партиин хэрэгтэ хэлбэришэгүйгөөр үнэн байһаараа бүхэдэлхэйн X фестиваль дээрэ манай ороной залуу үетэниие түлөөлхэ хүндэтэ эрхэдэ хүртэһэн байна.

(ТАСС).

Хани ёһоор айлшалан ерэбэ

Японой Румои хотын (Хоккайдо арал) ба Улаан-Үдын хоорондохи хани харилсаан тухай хэлсээнэй ёһоор, Румои хотын муниципалитедэй делегаци үсэгэлдэр БурАССР-эй нииеслэл хотодо ерэбэ.

Делегациин хүтэлбэрилэгшэ, Румои хотын Яаманай суглаанай түрүүлэгшын орлогшо Муракамп Исаму, «Япон-СССР» гэжэ бүлгэмэй Румои хотодохи отделениин түрүүлэгшын орлогшо Асапси Тэцуо, загаһанай промышленностиин талаар худалдаа наймаа эрхилдэг бүлэгүүдэй түлөөлэгшэ, «Япон-СССР» гэжэ бүлгэмэй гэшүүн Оно Итисабуро гэгшэд делегациин бүридэлдэ ороно.

Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. П. Убеев, горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй, радио ба телевидениин, Улаан-Үдэ хотын олониитын түлөөлэгшэд Улаан-Үдын аэропорт дээрэ Японһоо ерэһэн делегациие угтаа.

АМЖАЛТАТА АЖАЛАЙ ЭРШЭТЭ АЛХАМ

1973 оной түрүүшын хахадай турша соо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

1973 ОНОЙ ТҮРҮҮШЫН ХАХАДАЙ туршада СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд согсологдобо. Советскэ Союзай ажалшад КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, 1973 оной түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, үнгэрhэн хахад жэлэй турша соо арадай ажахые хүгжөөхэ, арадай байдал hайжаруулха, тэдэнэй соёл болбосорол дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Түрүүшын хахад жэлэй түсэбэй гол даабаринууд дүүргэгдээ, харин зарим дүнгүүдээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гол шухала эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үлүүлэн дүүргэhэн байна. Түсэбhөө гадуур 4,6 миллиард түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэжэ, худалдагдаа. Промышленна үйлэдбэриин ургалтань, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 7 процент болобо. Ажалай бүтээсэ 5,4 процентээр дээшэлээ. Тиигэhэнэй үндэhөөр продукциин [illegible]алтын 80 процент абтаh[illegible] байна.

1972 оной түрүүшын хахадайхитай сасуулхада, промышленностиин зарим hалбаринуудта продукци үйлэдбэрилгэ иимээр дээшэлээ гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 5, түлишын промышленность — 6, хара ба үнгэтэ металлурги — 6, химическэ ба нефтехимическэ промышленность — 10, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга — 12, ойн, модо болбосоруулгын ба целлюлозо-саарhанай промышленность — 5, барилгын материалнуудай промышленность — 8, хүнгэн промышленность — 3, эдеэ хоолой промышленность — 3, соёлой, ажаhуудалай ба ажахын хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ 10 процентээр нэмээ.

Ниитэсоюзна ба союзно-республиканска бүхы промышленна министерствэнүүд, союзна республиканууд түрүүшын хахад жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэбэ.

Орон дотор гол шухала зүйлэй продукци үйлэдбэрилгын ургалтые элирхэйлэн харуулhан баримтанууд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор бии. Тэдэнэй заримые эндэ харуулая. 1973 оной түрүүшын хахадта имэ юумэнүүд үйлэдбэрилэгдөө гэбэл: электрын элшэ хүсэн — 449 миллиард киловатт-час, нефть — 203 миллион тонно, газ — 117 миллиард кубометр, шулуу нүүрhэн — 335 миллион тонно, тэрэ тоодо коксологдохо нүүрhэн — 86,5 миллион тонно, шэрэм — 47,1 миллион тонно, булад — 65 миллион тонно, хара металлнуудай прокат — 51,5 миллион тонно, тэрэ тоодо бэлэн прокат — 45,4 миллион тонно, булад сорго 1,113 миллион метр (7 миллион тонно), түмэрэй руда — 106 миллион тонно, минеральна үтэгжүүлгэнүүд (багсаамжа единицээр) — 35,4 миллион тонно, шэмэтэ зүйлнүүдыень зуун процент гэжэ хараада абабал — 8,6 миллион тонно, ургамалнуудые хамгаалха химическэ бодосууд (багсаамжа единицээр) — 172 мянган тонно, үрэ нүлөөень зуун процент байха гэжэ хараада абабал — 101 мянган тонно, синтетическэ дабирхай ба пластмасса — 1,1 миллион тонно, химическэ утаhан — 401 мянган тонно, автопокрышка — 20,7 миллион, турбина — 7,1 миллион киловатт, турбинануудай генераторнууд — 7,9 миллион киловатт, переменнэ тогтой электродвигательнүүд — 20,7 миллион киловатт, металл отолдог станогууд — 105 мянган (610 миллион түхэригэй), эдэнэй 1,8 мянганиинь тоолон тодорхойлолгын программна хүтэлбэрилгэтэй.

Түрүүшын хахад жэлдэ имэ хэрэгсэлнүүд бүтээгдээ гэбэл: кузнечно-прессэй машинанууд — 23,2 мянган (159 миллион түхэригэй), автоматизациин приборнууд, хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — 1,6 миллиард түхэригэй, тоолон тодорхойлдог техникын хэрэгсэлнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — 727 миллион түхэригэй, металлургическа түхеэрэлгэнүүд — 168 мянган тонно, шулуу нүүрhэнэй комбайнууд — 476, проходческо комбайнууд — 219, шулуу нүүрhэнэй уурхайнуудтахи сэбэрлэлгын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүд, оньhожоруулагдаhан бэхилэлгэнүүд — 222, нефтеаппаратура — 80,1 мянган тонно, химическэ түхеэрэлгэнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд — 314 миллион түхэригэй, автомобильнууд — 774,7 мянган, тэдэнэй дундаhаа ашаанай машина — 309,1 мянган, хүнгэн машина — 437,3 мянган, автобусууд — 28,3 мянган, тракторнууд — 250 мянган, хүдөө ажахын машинанууд — 1,441 миллион түхэригэй таряа хуряаха комбайнууд — 50,9 мянган, кукуруза хуряаха комбайнууд — 4,5 мянган, хартаабха малтаха комбайнууд — 4,1 мянган, свёкло хуряаха комбайнууд — 6,8 мянган, силосэй ногоо хуряаха комбайнууд — 29,4 мянган, экскаваторнууд — 17,7 мянган, бульдозернууд — 22,7 мянган, барилгада хэрэглэтдэхэ модон (колхозуудай бэлдэhэн модон оро ногүй) — 163 миллион кубометр, целлюлозо — 3 миллион тонно, саарhан — 2,4 миллион тонно, цемент — 53,9 миллион тонно, хабсаргамал түмэр-бетон — 50 миллион кубометр.

Байгша оной түрүүшын зургаа hарын турша соо иимэ юумэнүүд үйлэдбэрилэгдэн гаргагдаа гэбэл: пумаажан бүд — 3.284 миллион дүрбэлжэн метр, нооhон бүд — 346 миллион, улhан бүд — 404 миллион, торгон бүд — 662 миллион дүрбэлжэн метр, оёгдоhон хубсаhа хунар, эдлэл хэрэгсэлнүүд — 8,7 миллиард түхэригэй, арhан гутал — 340 миллион паар, мяхан (промышленна аргаар буйлуулга) — 3,6 миллион тонно, колбасагай зүйлнүүд — 1,3 миллион тонно, малай тоhон — 597 мянган тонно, ургамалай тоhон — 1,2 миллион тонно, холимол тэжээл — 17,1 миллион тонно, час — 23,2 миллион, шаажан-шабар амhарта — 405 миллион, шаажан гүйлгэhэн түмэр амhарта — 122 миллион түхэригэй, радиоприёмнигууд ба радиоло — 4,3 миллион, телевизорнүүд — 3,1 миллион, холодильнигууд — 2,7 миллион, угаабариин машинанууд — 1,5 миллион, мотоцикл ба мотороллернууд — 461 мянган, велосипедүүд ба мотовелосипедүүд — 2,4 миллион хэhэг, мебель — 1,8 миллиард түхэригэй.

Предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд hайжараа.

Промышленна продукциин өөрынь үнэ хямдараа. Арадай ажахын ба промышленностиин 6 hарын ашаг олзын түсэб дүүргэгдээ. 1972 оной түрүүшын хахадтай жэшэбэл, промышленностиин ашаг олзо 11 процентээр дээшэлhэн байна.

Промышленностиин бүхы дээрээ хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээд байхадань, зарим предприятинууд продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргээгүй. Каустическа соодо, сернэ кислота, нефтеаппаратура, химическэ түхеэрэлгэнүүд ба тэдэнэй запасной частьнууд, хартаабха малтаха комбайнууд, барилгада хэрэглэгдэхэ модон, целлюлозо, картон, барилгын хирпиисэ, нэхэмэл хубсаhа хунар, арhан гутал, угаабариин машина, электропылесос болон бусад зарим эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй. Олон предприятинууд үйлэдбэреэ саашадань hайжаруулха арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй, үйлэдбэриин хүсэ, хүдэлмэриин саг, түүхэй эд ашаглалгын талаар дутуу дунданууд ушарна, шухала хэрэгтэй, эрхим шанартай продукци гаргалга зарим газарта хүсэд хангагданагүй.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабарайнгаа тарилгын хүдэлмэрие эмхитэй hайнаар үнгэргөө гээд СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор саашадаа хэлэгдэнэ. Колхоз, совхозууд хабарай тарилгын түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Шэниисэ, ороохон болгогдохо кукуруза, барайгар, саахарай свёкло, хлопчатник ба хүдөө ажахын бусад ургамалнууд түсэбөөр хараалагдаhанhаа ехээр таригдаhан байна.

1973 ондо орон дотор 214,5 миллион гектар тарилга хэгдээ. Энэмнай нёдондо жэлэйхиhээ 3,8 миллион гектараар ехэ. Ороохото ургамалнуудай, саахарай свёклын, хлопчатнигай, наран сэсэгэй, хартаабхын, овощой болон хүдөө ажахын бусад зарим ургамалнуудай талмай үргэдхэгдөө. Уhалагдадаг, хатаагдаhан үргэн ехэ талмай дээрэ тарилга хэгдэhэн байна.

Үбhэ хуряалгын, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри нёдондо жэлэйхиhээ амжалтатайгаар ябуулагдана. Үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, июль hарын тэнгээр колхоз, совхозуудта үбhэн, сенаж, үбhэнэй шэмэтэ гурил үлүү ехээр бэлэдхэгдээд байна. Малай тэжээл силос болгон дараха хүдэлмэри мүн лэ эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

Зарим районуудта ороохото ургамалнууд хуряагдажа байна. Үнгэрhэн жэлнүүдэйхитэй жэшэбэл, олон колхоз, совхозуудта ороохо таряанай ургаса hайн.

Нёдондо жэлэй түрүүшын хахад жэлэйхитэй сасуулбал, колхоз, совхозуудта мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ иимээр дээшэлээ: hүн — 6 процентээр, үндэгэн — 13 процентээр. Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар түрүүшын хахад жэлэй арадай ажахын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Материалнууд болон техникээр хүдөө ажахын хангагдаса улам hайжараа. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй ба колхозуудай hомолhон мүнгэн 10,5 миллиард түхэриг болоо гэхэ гү, али 1972 оной түрүүшын хахад жэлэйхитэй жэшэбэл, 10 процентээр нэмэhэн байна.

Техникын гол шухала зүйлнүүдээр, минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр, тэжээлэй фосфадуудаар хангалгын хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ.

Бүхы зүйлэй транспортаар ашаа зөөлгын эрьесэ 2,2 триллион тонно-километр болоо гэхэ гү, али үнгэрhэн жэлэй түрүүшын хахадайхиhаа 8 процентээр нэмээ. Бүхы зүйлэй транспортаар пассажирнуудые зөөлгэ 299 миллиард пассажир-километр болоhон гэхэ гү, али 6 процентээр дээшэлhэн байна.

Капитальна хүдэлмэридэ hомологдоhон мүнгэнhөө 19,4 миллиард түхэригэй хэмжээтэй гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхиhөө 13 процентээр ехэ гол фонднууд үнгэрэгшэ хахад жэлэй турша соо ашаглагдаа.

Арадай ажахын капитальна хүдэлмэридэ 35,9 миллиард түхэриг гэхэ гү, али үнгэрhэн жэлэй түрүүшын хахадта бэелүүлэгдэhэнhээ 6 процентээр ехэ мүнгэ гүрэн hомолhон байна.

Подрядна барилга-хабсаралгын эмхинүүд хүдэлмэриингөө ниитэ хэмжээгээр хахад жэлэйнгээ түсэб 102 процент дүүргээ. Хүдэлмэриинь хэмжээн 7 процентээр нэмэбэ.

Колхозууд хоорондын барилгын эмхинүүдэй хэhэн хүдэлмэриин хэмжээн 10 процентээр нэмэhэн байха юм.

Барилга-хабсаралгын эмхинүүд түсэблэл ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулагдажа үргэлжэлhөөр. Арадай ажахыдахи подрядна хүдэлмэриин ниитэ хэмжээнэй 35 процентыень бэелүүлдэг барилга-хабсаралгын 963 трест, гэрнүүдые баридаг комбинат ба бусад эмхинүүд шэнэ гуримаар хүдэлнэ.

Барилга дээрэхи ажалай бүтээсэ 4,2 процентээр дээшэлээ. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ хямдараа. Ашаг олзонь 9 процентээр нэмэhэн байна.

Гэхэтэй хамта, гол фонднуудые, капитальна барилгануудые ашаглалгада оруулха түсэбүүд хүсэд дүүргэгдээгүй. Барилгын, хабсаралгын нилээд олон эмхинүүд подрядна хүдэлмэри хэхэ, ажалай бүтээсэ ба ашаг олзо дээшэлүүлхэ, барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрынь үнэ хямдаруулха түсэбтэ даабаряа дүүргээгүй.

Хахад жэлэй турша соо арадай ажахыда дунда зэргээр 96,2 миллион хүн хүдэлhэн гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын хахадайхитай жэшэбэл, 2,7 процентээр нэмэhэн байна.

Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай hарын дундуур салин хүлhэн 133 түхэриг болоо гэхэ гү, али үнгэрhэн 1972 оной түрүүшын хахадайхитай жэшэбэл, 3,4 процентээр дээшэлээ. Нэмэлтэ түлбэри ба ниитын фонднуудhаа абтаhан хүнгэлэлтэнүүдтэйгээр хамта салин хүлhэнэйнь хэмжээн 179 түхэриг болоhон гэхэ гү, али 3 процентээр нэмэhэн байха юм. Колхознигуудай ажалай түлбэри 5 процентээр дээшэлээ.

Хэрэглэлэй ниитын фонднуудhаа хүн зоной абадаг нэмэлтэ мүнгэн, хүнгэлэлтэнүүд 37 миллиард түхэриг болоо гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 4,5 процентээр нэмээ. Эдэ мүнгэн зөөриhөө хүн зондо түлөөhэгүй медицинскэ туhаламжа үзүүлэгдэhэн, пенси ба тэдхэмжэ, стипенди үгтэhэн, социальна хангалгын бусад гаргашанууд түлэгдэhэн, санатори ба амаралтын байшанда өшохо түлөөhэгүй гү, али хүнгэлэлгэтэй путёвконууд барюулагдаhан, hургуулида ороодүй хүүгэдэй эмхи зургаануу[д] хэрэглэмжэ хангагда[...] амаралтын ба социа[...] соёлой бусад гаргаша[...] хаагдаhан байна.

Нөөсэлгын кассада [...] зоной табидаг мүнгэн тү[...] шын хахад жэлэй турша [...] 3,6 миллион түхэригөөр [...] мээ.

Гүрэнэй ба коопера[...] розничэ худалдаа най[...] най эрьесэ 88,4 милли[...] түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, [...] 5,5 процентээр ургаа. [...] ничэ наймаанай эрьесы[...] хад жэлэй түсэб 100,5 [...] цент дүүргэгдээ.

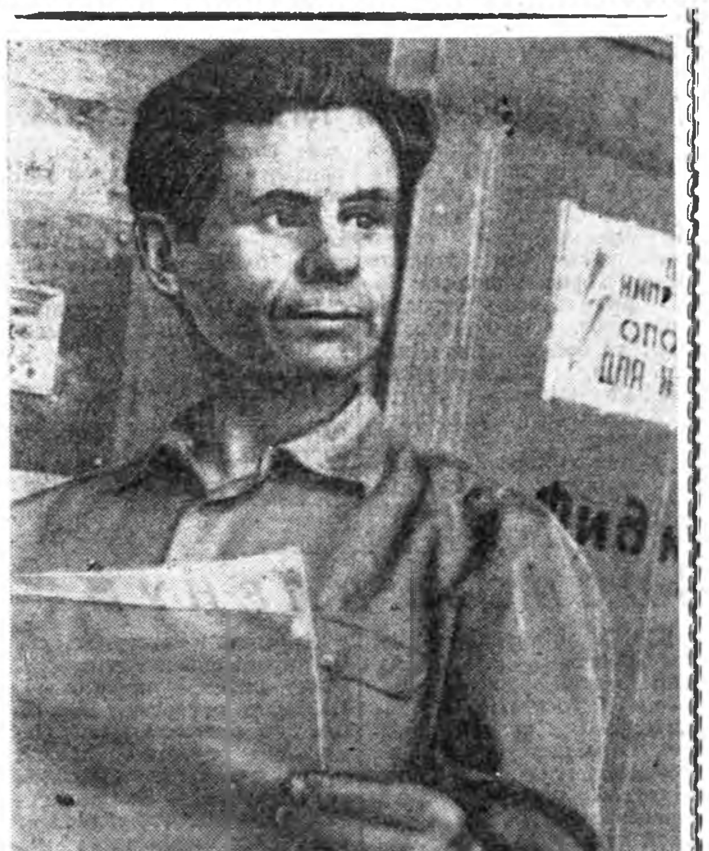
Түрүүшын хахад жэ[...] турша соо Советскэ Со[...] гадаадын худалдаа най[...] най эрьесэ 14,4 милли[...] түхэригэй болоhон гэхэ [...] али 15 процентээр дэ[...] hэн байна. Капитальна [...] дэлмэридэ hомологдоhон [...] рэнэй мүнгэнhөө, гэр ба[...] кооперациин мүнгэнhөө [...] миллион үлүүтэй дүрбэ[...] метр талмайтай 605 мя[...] шэнэ, болбосон түх[...] байранууд баригдажа, а[...] лалгада тушаагдаа. Тэр[...] hээ гадна, колхозууд, [...] хүн зон өөhэдын мүнгэ[...] реэр, гүрэнэй урьh[...] мүнгөөр олон гэр б[...] барьа. Капитальна хүд[...] ридэ hомологдоhон мү[...] hөө 96 мянган хүнэй hу[...] юрэнхы эрдэмэй шэнэ[...] гуулинууд, 72 мянган [...] байха hургуулида оро[...] хүүгэдэй эмхи зургаа[...] больницанууд, поликли[...] нүүд, соёлой-ажаhуу[...] бусад байранууд ашаг[...] да үгтэhэн байна. Гэр[...] рын ба соёлой-ажаhуу[...] барилгын хахад жэлэй [...] халта дүүргэгдээгүй.

Хото городуудые, hу[...] тосхонуудые болбосон[...] хэлтэй болгохо ехэ хүд[...] ри хэгдээ. Хахад жэлэй[...] ша соо 1 миллион 700 [...] га гаран гэр байрада [...] оруулагдаа.

Арадай гэгээрэл, [...] наука ба соёл куль[...] элүүрые хамгаалга хүг[...] хэрэгтэ ехэ амжалта[...] туйлагдаба.

1973 оной июлиин [...] Советскэ Союзай хүн з[...] тоо 249 миллион 700 м[...] да хүрэhэн байна.

(ТАСС)

Коммунист Константин Егорович Серодкин сэрэгэй алба 1951 ондо дүүргээд, Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводой инструментальна цехтэ ажаллажа эхилhэн юм. Энэ үе соо тэрэ ажалша бүхэриг, үнэн сэхэ, оролдосо хэшээлтэй байжа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй болонхой. Тэрэ термист мэргэжэлтэй. Отололгын зэмсэг хэрэгсэлнүүдые, хэбүүдые, мүн бусад орёо нарин детальнуудые бүтээдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикынгаа алтан ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гарагшадай нэгэн К. Е. Серодкин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ҮНДЭР УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Байгша hарын эхеэр хаа хаанагүй элбэгээр ороhон хура бороо ороохо таряанай, үбhэ ногооной гарасада нилээд нүлөө үзүүлбэ. Республикымнай колхоз, совхозуудта ургасын хойноhоо харууhа хэхэ ажал үргэнөөр ябуулагдана. Улаан-Үдын авиаотрядай «АН-2» түхэлэй 18 самолёт ороохото ургамалнуудые буртаг үбhэнhөө хамгаалха хүдэлмэридэ хабаадана.

Хэрбээ июнь hарын 20-до республикымнай ажахынуудта 10 мянган гектарта самолёдоор хоро хаяжа, буртаг ногоо усадхаhан байбал, энэ hарын hүүлшын арбан хоногой туршала 74 мянган гектар талмайн буртаг үбhэн усадхагдаа. Социалис мүрысөөндэ Виктор Буровой даадаг комсомол-залуушуулай отряд түрүү зэргэдэ ябана. Түс отряд Бэшүүрэй ажахынуудай 9300 гектар таряалан дээгүүр ниидэжэ, хоро хаяба. Зэдын, Түнхэнэй ажахынуудта ажаллажа байhан Виктор Вуслегузов, Николай Климовэй даадаг отрядуудай хүдэлмэринь урагшатай hайн гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ Улаан-Үдын авиаотрядай летчигууд 230 мянган гектар талмайда хоро сасажа, буртаг үбhэ усадхаха түсэбтэй юм. Отрядуудай гэшүүд ойрын үдэрнүүдтэ хараалhан ажалаа дүүргэхэнь.

И. ХРАПУНОВ.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Вольфрам малтажа абаха хоёрдохи кварталай даалгабари 110,1 процент, хахад жэлэй түсэб 104,2 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ продукци худалдаха хоёрдохи кварталай түсэб 109,1 процентдэ, хахад жэлэй даабари 100,1 процентдэ хүргэгдөө.

Эрхим ажалаараа суурхаhан тус комбинадай коллектив хахад жэлэй социалис мүрысөөнэй дүнгөөр министерствын предприятинуудай дунда түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг болон нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Баяр ёhололой оршон байдалда hаяхан энэ шан барюулагдаа.

Энэ ехэ амжалта туйлаха хэрэгтэ хубитаяа оруулhан комбинадай горнягуудта министерствын, тус промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба.

Хүдэлмэришэд М. Г. Сухарев, В. П. Трудников, М. Н. Вершинин гэгшэд шагнагдагшадай дунда бии.

Ш. БАКШЕЕВ.

Закаменск.

АБАҺАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭБДИ

Үглөөнэй бүрүүлдэ, тунга ногооной шүүдэртэй байхада, хонидоо бэлшээридэнь гаргажа, үглөө бүри улаан наранай хадын оройhоо мандан, үшөө нэгэ ажалша үдэрэй ерэhые ажаглахадаа бидэ, хонишод баясадаг гээшэбди. Богонишог зунтай, хада уулаар баян манай Аха нютагташье оролдосотойгоор хүдэлhэн хүн харууhалжа байhан мал бүхэнөө хээрын шэмэтэй ногоондо атарлуулан таргалуулжа шададаг. Энэ таатай үе сагые алдангүй, шадаал hаа, хони, малаа бэлшээн таргалуулжа, үбэлжэлгэдөө эрхим бэлэдхэлтэйгээр орохын тула бидэ үдэр бүри анхаралаа табидаг заншалтайбди.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада эхэ хонидой отарые даажа абаад хүдэлнэб. Урдань мал ажалда хүдэлhэншье hаа, хонишодой хүдэлмэринь хүшэр гэжэ hайн мэдэгшэ hэм. Түл абалгын үедэ хонишод дуталдаха, абаhан хурьган бүхэнөө эхэдэнь hайнаар хүхүүлжэ, ехэ болгохо гээшэ тиимэшье амархан хэрэг бэшэ. Эдэ бүгэдэhөө гадна, хонидоо hайнаар эдеэлүүлхэ, уhалха, тэдэнэйнгээ ямар хүшэ тамиртай байhые хараада абажа байха зэргэтэй болодог. Ажалаа хэhээр байтаршни үдэшэ болошохо. Энэ жэлдэ **манай** отарын хонишод зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа түлжүүлээ. Энэ амжалта манай бригадын гэшүүн бүхэнэй даажа абаhан ажалдаа харюусалгатайгаар хандаhанай ашань гэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб.

Ниитын адууhа малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри ажахы бүхэндэ түлэг ябажа байнхай. Энэ харюусалгатай хаhада мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, шадаал hаа ехээр, hайн шанартай үбhэ элбэгээр хуряажа абахын түлөө бидэ оролдохо зэргэтэйбди. Үбэлжэлгын үедэ хонидтомнай 400—500 центнер үбhэнhөө гадна, ороохо таряанай зүйл рационойнь ёhoop үгтэдэг. Тиимэhээ бидэ зунай үедэ хонидоо hайнаар адуулхын хажуугаар тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахые оролдонобди.

Зуун эхэ хонин бүхэнhөө заатагүй 100 хурьга абаха гээшэ манай эрхэ байдалда хэсүүхэн хэрэг. Абаhан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын тула түхэреэн жэлдэ оролдожол ябагдана. Бригадымнай хонишод абаhан түсэб, даабаряа болзорhоо урид дүүргэхэл байха.

Н. ОСОХЕЕВ,
«Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.
Ахын аймаг.

„Сагаан алтан"—манай баялиг

АЛДУУ ДУТАГДАЛҺАА—ҺУРГААЛ

(Мэргэжэлтын ажаглалтаhаа)

Мүнөө хонидой ноохо хайшалалга хаа хаанагүй гол түлэб дүүрээд, «сагаан алтан» суглуулагдажа абтаад байна гээшэ ааб даа. Тиигэбэшье энэ шухала хүдэлмэри хэр зэргэ эмхитэйгээр үнгэргэгдөөб, ямар шэнэ түрүү онол арга хэрэглэгдээб, ямар дутуу дунданууд ушарааб гэжэ эндэ Яруунын аймагай «Победа» колхозой жэшээ дээрэhээ хэдэн ажаглалта хэхэ хүсэлэн хүрэнэ. Юуб гэхэдэ, ерэхэ жэлдэ шэнэ түрүү юумэеэ улам hайжаруулха, алдуу дутагдалаа дахин дабтахагүй ёhотой ха юм.

Нёдондо тус колхоз хонидойнгоо ноохо хайшалалгые бүхэли hара үргэлжэлүүлhэн, нилээд ехэ ноохо гээлтэдэ оруулhан, олохон хүниие элдэб ажалhаа hамшаагаа hэн. Харин мүнөө жэлдэ 12.500 хониной ноохон хүдэлмэриин 15 үдэр соо хайшалагдажа дүүрэбэ.

Ямар шэнэ онол арга хэрэглэhэнэй ашаар иимэ түргэн дүүргээ гээшэб?

Богони болзор соо ноохо хайшалалгые дүүргэхэ гэhэн Зэдын аймагай хонишодой уряал дэмжэхэ зуураа, колхозой түрүүлэгшэ Дамби-Нима Базарович Дымбрылов нэн түрүүн хонидой ноохо хайшалдаг сарай шэнээр барюулhан, досоохи түхеэрэлгыень хубилгаhан байна. Хонидые уянгүй, түргэн аргаар хайшалха гэжэ түрүүнhээ шиидээ hэн.

Урдань хонидые барижа үгэдэг хүн гү, али хайшашан өөрөө хайшалха хониёо 10—15 метрэй зайhаа түлхижэ, татажа гү, али шэрэжэ, али болохоор лэ хайшалха газартаа асаржа уядаг байгаа. Уужам сарай доогуур хонидые нилээд эрьюулжэ бариха, тиигэжэ асаржа уятарынь хэды ехэ саг үнгэрдэг hэм. Отарын 600 хони нэгэ нэгээр иигэжэ барижа асархада, хэды ехэ ажал, хүсэн гарадаг байгааб? Хуушан сарайн уужам байhанай **нэгэдэхи дутагдалынь** энэ болоно. Хонидые уянгүй, түргэн мүрөөр хайшалха аргагүй hэн. Энэ хадаа **хоёрдохи дутагдалынь** байгаа. Классаарнь илгаhан ноохо хадагалха уйтан таhаг байгаа. Энэнь үсөөдэхэ. Һайн шанартай ноохон муу, дутагдалтай ноохонтой холисолдошодог бэлэй.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, алдуугаа hургаал болгожо, 76 метр утатай, 8 метр үргэнтэй хуушан сарайн досоохиие хубилгажа, тэрэнээ «Т» үзэг шахуу түхэлтэй болгожо, 25 метр утатай үшөө нэгэ сарай нэмэжэ барьhанай ашаар дурсагдагша дутагдалнууд усадхагдаа. Хонидые уянгүй хайшалха гуша-гушан метр утатай, 160 сантиметр үргэнтэй модон стеллаж-дэлгүүр харуулдагдаhан палаахаар хэгдээ. Сарайн тэгэндэ үлэhэн 6 метрэй зайда тоо бүридхэлшын ноохо шэгнэжэ абаха, мүн классировщигуудай столнуудые тодхоо. Иигэжэ сарай хоёр ондоо болгогдожо хубаарилагдаба. Нэгэ хахад соонь 400—500 хониной багтаха зай соо оньhон электро-хайша тодхогдоо. Нүгөө хахадынь тэрээндээл тон адли. Хамтадаа 36 оньhон электро-хайша хүдэлгэгдэжэ, үдэр соо 800—1.000 хониной ноохо абадаг болоо.

Сарайн хахад соо отара туужа оруулагдана. Нэгэ заа хонидой хүлгөөнэй замхаад, жэгдэрээд байхада, туhалагшад — 2—3 хүн 1 метр үндэртэ үргэгдэнхэй байhан хаамжануудые доошонь табидаг. Тиихэдэнь бүхы хонид ондоо 18 багахан таhалга соо орошоно. Эдэ таhалгануудынь хайшашанай хажуудахана байдаг, хонидые барихадаа тэдэниие эрьюулхэгүйн тула тэрэнь уйтан — 4 метр утатай, 160 сантиметр хүндэлэнтэйгөөр хэгдэнхэй. Иимэ нэгэ загуун соо 2 хайшашанай хайшалха хонид байха юм. Урдань уужам таhалга байхадаа, таарамжагүй hэн. Тиигэжэ хүнүүд хонидые эрьюулжэ, холоhоо шэрэжэ, уяжа, сагаа барахаяа болёо.

Колхоздо хонидые түргэнөөр, шэнэ аргаар хайшалалгын 3 үдэрэй hуралсал-семинар эмхидхэгдээ. Эгэтын-Адагай дунда hургуулиин 8-дахи, 9-дэхи классуудай hурагшад энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Хонидые уянгүй, миин hуулгаад хайшалха оньhон арга дүрим шудалhан байна. Энэ хэрэгтэ механизаторнууд олоороо хабаадалсаа.

Электро-хайшануудые заhадаг, хурсададаг, тааруулдаг хүнүүдтэ баhа тусгаар сарайхан гэрэлтэй газарта барижа үгтөө. Хайшанууд хурса байгаал hаа, ноохон түргэнөөр, hайнааршье абтаха бшуу. Хүнүүдэй эдеэлхэ шэнэ ехэ сарай баригдаа.

Иимэ бэлэдхэлтэйгээр ноохо хайшалалга колхоздо эхилээ hэн.

Урда тээнь оройдоол 2—3 хүн оренбургын аргаар хони хайшалдаг байгаа hаа, мүнөө оройдоол 2—3 хүн лэ хонидые уяад, бэшэнниинь хуу шэнэ аргаар хайшалдаг болоо. Энээнhээ урагша колхоздо 30—36 оньhон хайша хүдэлдэг hаа, мүнөөшье тэрэл зандаа. Гансал, ондоо үгөөр хэлэхэдэ, hайнаар бэлдэhэнэй ашаар ажалай бүтээсые 2 дахин дээшэлүүлhэн болоно.

— Нёдондо нэгэ отарыч хонидые хоёр үдэр хайшалдаг hэмди. Харин мүнөө үдэрэй нэгэ-нэгэ хахад отарын хонидые хайшалжа гарганабди, — гэжэ хайшашад хөөрэлдэнэ.

Колхозой главна инженер Д-Ц. Санжимитыпов, механизаторнууд М. Цыренов, В. Дондоков гэгшэд үдэрэй 50—60 хони хайшалдаг байба. Комсомолшууд, hургуулиин hурагшад Мидагма Дымбрылова, Дыжидма Будаева, Зоя Нимаева, Должод Гуробазарова, Дымид Болотова, Цыпилма Бальжинимаева болон бусад хонидые шэнэ аргаар хайшалха зуураа, үдэрэй 30—50 хони «нэхыhээнь» hалгаадаг байба.

Электро-хайша заhабарилгада дүршэлтэй механизаторнууд Б-Ж. Б. Бардуев, Н. Нимаев гэгшэд хүдэлөө. Һургуулиин багша Е. Цырендылыкова ахамад тогоошон байгаа. Ноохо шэгнэжэ абаха, хэхэ хүдэлмэрие хуушанай малшан Н. Дугданова бэелүүлээ. Ноохо илгагша Д. Цыренова тэрэнээ класс классаарнь илгажа, 28 таhалга уруу хубаарилан ябуулна. Сарайн нэгэ ханаар жэрыгшэ таhалганууд соо муу шанартай, дутагдалтай ноохон хэгдэнэ. Иигээд байхада, ноохо багсалан уягша, мэшээглэгшэдтэйнь hайн боложо үгөө.

Колхозой түрүүлэгшэ Д-Н. Б. Дымбрылов, ноохо хайшалалгын пунктые даагшаар томилогдоhон колхозой главна зоотехник Р. Н. Балданов, электро-хайшануудай агрегадай начальник Ц-Ж. Б. Лыгденов гэгшэд эмхидхэлэй ехэ ажал хээ юм.

«Победа» колхозойхидой мүнөө жэлдэ ноохо хайшалалгые шэнээр үнгэргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлгые аймагай хүтэлбэрилэгшэд дэмжэhэн байна. Хонидой ноохо түргөөр хайшалха түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ аймагай семинарта хабаадагшад колхозой ноохо хайшалалгын шэнэ пунктые хаража, hайн сэгнэлтэ үгөө hэн. Һүүлдэнь энэ колхоздо ноохо түргэнөөр хайшалагшадай аймагай мүрысөөн-конкурс үнгэргэгдөө. Эндэ эгэтын-адагайхид эрэшүүлэй нэгэ, залуу басагадай нэгэ, хамтадаа 2 команда тус мүрысөөндэ табиба. Мидагма Дымбрылова, Цыжидма[...] наева, Дымид Болотова[...] банhаа бүридэhэн [...] шуулай команда аймаг[...] гоо түрүү hуури эзэл[...] Дымбрылова комсо[мол-за]луушуулай дундаhаа [...] оной аймагай чемпион [...] жо, улаан лентэ нэмэр[...] нэгэдэхи табсан дээрэ [...] жо байгаа. Д-Ц. Санжи[...] пов, М. Цыренов, В. Д[...] ков гурбанhаа бүри[...] эрэшүүлэй команда хо[...] хи hуури эзэлээ.

Эгэтын-Адагай хай[...] мүнөө жэлдэ яhала [...] та туйлаа гээшэ. Гэ[...] хамта дутуу дунда зүйл[...] орой үгы байгаа гэхын [...] гүй.

Нэгэдэхеэр, хайша[...] hан хонид ёhoopoo [...] хайшалагшын хажууда [...] hан нүхэн уруу доошоо [...] жорон унажа, газаа [...] таhалга руу орохо [...] Тиимэ нүхэнэй үгы [...] тула хайшалагдаhан [...] дые 170 сантиметр [...] тээшэнь түлхижэ, холо[...] гохо, гаргаха үлүү хэр[...] раа.

Хоёрдохёор, ноохо х[...] лалгын пункт оньhож[...] лагдаагүй. Шухалань [...] гэхэдэ, ябталhан ноохо [...] шинада ашаха оньhон [...] гүй. Тиихэдэ хонидой [...] hо хайшалагшадhаа [...] нүүр хүрэтэр зөөхэ [...] портёр хэрэгтэй болоно.

Гурбадахяар, хони [...] га оньhожоруулагдаагүй.

Дүрбэдэхеэр, «Поб[еда»] колхоз гар хайшашад[...] нидой тархи, хүл, шэн[...] ноохо хайшалха хэрэг[...] биhаниинь ехэ hайша[...] байгаа. Теэд энэ х[...] эсэстэнь хүргөөгүй. Ю[...] хэдэ, хонидой духын, [...] рай ноохо, нюдыень то[...] лаад, хойто хүлнүү[...] хоорондохи ноохо, урда[...] лэйнь үбдэгтэ, хойт[...] лэйнь борьбодо хүрэтэр [...] бэн хүлэйнь ноохо гар[...] шаар хайшалжа хүсэд [...] гүй байшоо. Колхоз [...] жэлдэ хонидой толгой, [...] самиин ноохо хайша[...] май hара соо хони[...] haалишадай, мүн буса[...] хайшашадай хүсөөр [...] дээрэнь үнгэргэжэ, ноо[...] нягтаар суглуулжа, ш[...] абаха, хадагалха гэжэ [...] дээ.

Тиигэжэ зүб шиидхэ[...] би нэмэжэ хэлэхэ [...] Энэ шиидхэбэреэ бэел[...] байбал, тэдэнэр ерэхэ [...] ноохо хайшалалгаяа 9-[...] хоног соо дүүргэхэ, аб[...] ноохонойнгоо шанарые [...] hайжаруулха байна.

Э. БАЛЬЖИНИМА[...]
малай үүлтэр hайжару[...] республикын нэгэдэлэй [...] мад зоотехник.

АРАДАЙ ХИНАГШАДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР...

Партийна, совет органуудай, тэрэшэлэн арадай хиналтын органууд парти, правительствын тогтоолнуудые бэелүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй гэжэ КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнхэй.

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой арадай хиналтын комитедэй түбэй, мүн отделенинүүдэй бүлэгүүд болон постнууд парти, правительствын захяа заабари дүүргэлтэ болгон хинан шалгаха уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхые оролдоно. Эндэхи бүлэгүүд болон постнууд материальна эд хэрэгсэл гамтайгаар гаргашалха, газараа зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда саг үргэлжэ һаналаа табижа байдаг. Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй үедэ (хабарай тарилга, тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса хуряалга соогуур) бригадануудта хүдэлэгшэдэй хэһэн ажалай шанар шалгаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

Арадай хинагшад үнгэрэгшэ жэлэй, мүн энэ жэлэй турша соо малай тоо толгойн бүридэлые хинан шалгахаһаа гадна, адуу малһаа абтадаг продукциин шанар шалгаха талаар нилээд ажал хэһэн байна. Жэл хахадай турша соо дээрэ дурсагдаһан асуудалнуудаар хамта дээрээ арбаад шалгалта болоһон байна.

Малай үбэлжэлгэ, хонидой нооһо хайшалалга, техникэ заһабарилга, мүн бусадшье асуудалнууд саг үргэлжэ арадай хинагшадай анхаралда байгаа.

Шалгалтын дүнгүүд арадай хинагшадай түбэй бюрогой заседанинуудта гү, үгышье һаа, ажахын правлени болон парткомой заседанинуудта зүбшэн хэлсэгдэдэг юм.

1973 оной январиин 1-нэй байдалаар малай тоо толгойе хинан шалгахада 2 толгой үхэр, нэгэ унаган дутаһан байна. Ниитын малай тоо толгой хорооһон хүнүүд колхозой кассада 660 түхэриг мүнгэ түлөө.

Арадай хинагшад Хүлэрэй МТФ-дэ 8 толгой буруунай үлүү байһыень тодоруулаа. Шанаагай, Шулуутын отделенинүүдтэ мүн лэ малнуудай үлүү байһаниинь элирүүлэгдэ. Жэшээнь, Шанаагай, Шулуутын отделенинүүдтэ хонишон Б. Д. Мархуевай отарада — 10 толгой, Халудоровай отарада 6 толгой хонин үлүү байба. Шалгалтаар элирүүлэгдэһэн үлүү мал колхоздо абтаа.

Колхозой арадай хиналтын түбэй бүлэгэйхидэй үүсхэлээр ажахын моридой тоо толгой шалгагдаһан юм. Адуунай тоо толгойн бүридхэлдэ абтаһанай орошо-гарашын документнүүдэй шалгагдаһанай ашаар хоёрёод толгой морин дутаһан байна. Ямар моришоной хэды мори дутааһыень тодорхойлхын тула колхозой правлениин, зохихо органуудай зүгһөө тусхай хэмжээн абтана.

Үнгэрэгшэ жэлэй намар хартаабха малтаха үедэ хүнүүдэй хайша хэрэгээр хандаһанһаа нилээд ехэ ургаса газартаа үлэһэн байгаа. Үлөөгдэһэн хартаабхын дахинаа малтагдахада, 16,5 тонно хартаабха нэмэжэ абтаһан юм.

Тоорын, Шанаагай отделенинүүдтэ 286 гектар газар дээрэһээ ороһо тарян шанар муутайгаар хуряагдажа, зэмэтэйшүүлынь хэһээгдээ. Шулуутын отделенидэ трактористын гэмээр намарай паар шанар муутайгаар хахалагдаһан байгаа. Шалгалтын һүүлээр голодоһо гаргагша тэрэ газараа дахинаа түлөөһэгүйгөөр хахалһан юм.

Арадай хинагшад элдэб дутуу дунданнуудые дары элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые абадаг байна. Арадай хиналтын Шулуутын бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ С. С. Янданов, арадай хинагшад Л. Х. Тапхаев, С-Д. Янданова, Тоорын бүлэгэй гэшүүд Ц. Д. Шойбонов, С. Д. Ошоров, Ш. Доржиев болон бусад илангаяа эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

Энэ жэлэй турша арадай хинан шалгагшадай хамтын 2 суглаан, бюрогой 6 заседани болоо. Тэдэ суглаануудта болон заседанинуудта ажахын шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө үедэ ажахыда арадай хиналтын саг үргэлжын 15 пост хүдэлнэ. Тэдээнэй зариманиинь МТМ болон гаражда, фермэ болон бригаданиудта, гүүртэ, отаранаудта ажаллана.

Хабарай тарилгын, үбһэ. таряа хуряалтын үедэ саг зуурын постнууд бии болгогдожо ажаллана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ хабарай тарилгын үедэ 4 пост эмхидхэгдэһэн юм.

Колхозой арадай хиналтын түбэй бүлэгэйхид хурамхаанайхидай хандалгада харюу болгон, 1973 оной социалис уялгануудые абаһан юм. Бүлэгэй хүдэлмэри колхозой партийна комитедтэй зүбшэн хэлсэгдэжэ, кварталай түсэбүүд зохёогдоно. Хараалагдаһан түсэбүүдынь гол түлэб дүүргэгдэһэн байна.

Арадай хинагшадай оролдосотой, зоримгой ажалынь колхозой ажахын, соёл культурын асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ туһална. Тиигэжэ малай үбэлжэлгэ амжалтатайгаар үнгэрөө, хүдөө ажахын продукци нилээд ехээр худалдагдадаг боложо байна. Мүнгэн олзо доходынь ехэ болоходо, үйлэдбэриин, культурна барилганууд үргэдэнэ.

Гэхэтэй хамта, Шанаагай, Зүүн-Мориной отделенинүүдэй арадай хинагшад эдэбхи багатайгаар ажаллана, харин арадай хиналтын түбэй бүлэгэй бюро эдэ дутагдалнуудта зохихо анхаралаа табинагүй. Энээнһээ боложо, дээрэ дурсагдаһан отделенинүүдтэ арадай хинагшадай хэһэн ажал харагданагүй, тиимэһээ ажахын хүдэлмэридэ элдэб дутуу дунданууд бии байһаар.

Энэ колхозой арадай хиналтын түбэй бүлэгэй хэжэ байһан хүдэлмэри аймагай арадай хинагшадай комитедэй заседани дээрэ харагдаа. Арадай хиналтын аймагай комитет колхозой арадай хинагшадай хүдэлмэриин һайн талыень тэмдэглэхэ зуураа, хэдэ хэдэн дутуунуудыень заагаа.

Арадай хиналтын комитедэй түлөөлэгшэд улам эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, колхозой гэшүүдэй социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь хубитаяа оруулха байха.

И. ФЕДОРОВ,
хүдөө бэшэгшэдэй постын гэшүүн.

Юристын зүбшэл

ШАНГА ХЭМЖЭЭ АБАХА ШУХАЛА

Зунай тэн багаар ороһон ехэ хура бороогой һүүлээр хаа хаанагүй ороо һо тарянай, үбһэ, ногооной ургаса хараа байса һайжараад, мүнөө түлэг ургажа байна. Механизаторнууд, луговодууд тарянай, кукуруза, куузякугай ургасын хойноһоо оролдосотойгоор харууһалжа, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ үндэр баян ургаса абахын түлөө габшагай шангаар ажаллана.

Тиигэбэшье шалгажа үзэхэдэ таряашад, механизаторнуудай хара хүлһэеэ гамнангүй оролдожо ургуулһан ургасые үхэр малда гэшхүүлхэ, эдюулхэ эзэн буса ябадал үшөөл эндэ тэндэ үзэгдэнэ. Энэмнай ажахынуудта ехэхэн гарза хохидол ушаруулна ха юм.

Шалгалта дээрэһээ харахада, мүнөө Хурамхаанай, Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Хэжэнгын аймагуудай ажахынуудта тарянай, сабшалангай ургасые хамтын, үмсыншье үхэр малда гэшхүүлһэн, эдюулһэн баримтанууд олон үзэгдэнэ. Үнгэрхэдөө таряалан, сабшалан дээгүүр трактор, машинаар дайралдаһан тээшэнь харгы гаргахашье ушар захагүй. Жэшээнь, Хэжэнгын совхозой ямаршье отделенидэ ябахада, тосхон, һууринда дүтэ шадарай таряалан, сабшалан соо таба-арбан тугал буруудай зоргоороо бэлшэжэ ябахань үдэр бүри шахуу харагдадаг. Имэрхүү байдал Хурамхаанай совхоздо, «Прибайкалец» колхоздо үзэгдэнэ.

Энэ жэлэй июнь һарада Хурамхаанай совхозой Дээдэ-Хурамхаан гэжэ газарта хэнэйшье зүбшөөлгүйгөөр таряалан соогуур телефоной баханануд татагдажа, горитойхон ургаса гэшхэгдээ. Тэрэнэй түлөө зэмэтэй тэндэхи хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэдтэ (начальнигынь Б. Б. Баендуев) акт бэшэгдэһэн байгаа. Теэд Хурамхаанай сомоной Советдэ тэрэ актнь мүнөө болотор харагдажа үзэгдөөгүй. Баһал июль һарада Баргажанай аймагай Хилганын колхоздо шэниисэ, кукурузын ургаса соо үмсын арба гаран үхэр ороод, бүхэли үдэр эдеэ, гэшхээ. Энээниие отделениин, колхозойшье хүтэлбэрилэгшэд хаража байгаад, ямаршье хэмжээ абаагүй, үнгэрхэдөө тэдэ малые таряалан сооһоо туужа гаргаха хүншье олдоогүй.

Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бархан тосхоной хажуудахи тарян соо һаяшаг баһал арба һайса гаран үнеэд орошоод, зоргоороо гэшхэжэ байхадань, һү һаалиин фермые даагша нүхэр Ламажапов тэдэ малые посхоодһоо гаргаха заабари үгөөд лэ, харин тэдэ үхэрнүүдэй эзэд хэн бэ, хэды шэнээн таряа гэшхээб, ямар гарза хохидол ушаруулааб гэжэ оройдоошье һонирхоогүй. Юуб гэхэдэ, имэрхүү баримта эндэ үдэр бүри дайралдана ха юм. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые тоохоёо болишоо бшуу.

Тэрэшэлэн Хурамхаанай аймагай Гааргын, Дэрээнэй совхозуудай таряалан соогуур «Иркутсклесстрой» трестын барилга-хабсаралгын управлениинхид өөһэдөө мэдээд, харгы гаргажа, автомашинаар шулуу, шорой зөөнэ. Тиигэжэ тэдэнэр 15 гектар тарянай газар хэрэглэмжэһээнь гаргаа.

Энэмнай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, нютагай засаг түрын органуудай арадай гол баялиг — газарые гамтайгаар хэрэглэхэ, ургасые хамгаалха хэрэгтэ һанаа амараар хандадаг дээрэһээнь иимэ юумэн болоно. Илангаяа «Колхоз, совхозуудай тарянай ургасые гэшхүүлһэнэй түлөө харюусалга тухай» СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай эрилтэ дүүргэгдэнэгүй. Энэ, талаар ажахынуудай, сомоной, поселково Советүүдэй хүтэлбэрилэгшэд өөһэдтэнь даалгагдаһан харюусалга, уялгадаа хайша хэрэгээр хандана. Энээниинь һамбаашалжа, хамтын нангин зөөри гэмтээгшэд ямаршье харюусалга, гэм зэм амасангүй һалана.

Үнэндөө хуулиин ёһоор айлай үмсын гү, али организаци, предприятиин үхэр малай тарян соо орожо эдеэд, гэшхээд байгаа һаань, тэдэниие барижа хааха, эзэнэйнь тэрэ ушаруулагдаһан гарза хохидолыень тэхэрюулһэн хойноньь тэдэ малыень бусаажа үгтэхэ зэргэтэй. Тэрэнһээ гадна, малай эзэд яла түлэхэ ёһотой. Жэшээнь, таряа гэшхүүлһэнэй түлөө жэжэ малай толгой бүхэнэй — 2 түхэриг 50 мүнгэ, эбэртэ бодо малай толгой бүхэнэй — 5 түхэриг яла түлэхэ болоно. Хэрбээ хоёр-гурба дахин малаа тарян соо оруулһан байгаа һаань, яланьь хоёр дахин ехэ болохо юм. Мүн өөһэдынгөө дураар тарян соогуур, сабшалан дээгүүр харгы гаргаһан зэмэтэйшүүл ушаруулһан гарза хохидолоо тэхэрюулхэһээ гадна, мори тэргээр ябабал — 5 түхэриг, трактор, машинаар ябабал — 10 түхэриг яла түлэхэ зэргэтэй.

Таряалан, сабшалан соо үхэр мал оруулжа гэшхүүлээд, эдюулээд, хэды шэнээн гарза хохидол ушаруулааб гэжэ тусхай комисси тодоруулха юм. Тэрэ комиссида ажахын агроном, сомоной Советэй депутат, хохидолдо ороһон ажахын директор гү, али түрүүлэгшэ оролсохо ушартай. Тэрэ комисси үхэр малай эзэниие дуудажа асараад, тэрэнэй байхада ушаруулагдаһан гарзыень тодорхойлхо юм.

Комиссиин табиһан акт сомоной Советэй гүйсэдком дээрэ харагдажа, гэмтэй хүнүүдтэнь яла ашагдаха, ушаруулһан гарза хохидолой мүнгэн нэхэжэ абтаха байна.

Сомоной Советэй гүйсэдкомой шиидхэбэриие буруу гэжэ тоолоо һаа, тэрээн тушаа аймагай Советэй гүйсэдкомдо гомдол барихада болоно. Хэрбээ ушаруулагдаһан гарза хохидолые тэхэрюулхэ, яла түлэхэеэ арсаа һаань, тэрэнь хүсөөр нэхэгдэжэ абтаха байна.

Тиимэһээ тэрээн тушаа РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1964 оной тогтоолоор тодорхой тайлбари үгтэнхэй. Хэрбээ үхэр малай эзэнэйнь таряа гэшхүүлһэнэй түлөө гарзые харюулхаяа, яла түлэхэеэ арсаад байгаа һаань арадай сүүдээр нэхэгдэжэ абтаха болоно.

Тарянай ургаса, газарай хүрьһэ халхалха таримал модо, ниитын ажахын үрэ жэмэстэ сэсэрлиг гэхэ мэтые зорюута гэмтээһэн, малда гэшхүүлһэнэй түлөө РСФСР-эй УК-гай 168 статьягай ёһоор хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

Арад зоной баялиг — таряалан, сабшалан хамгаалха, эзэн ёһоор хараха гээшэ хамтын хэрэг.

И. БАЛУРОВ.
РСФСР-эй габьяата юрист.

Уншагшын һанамжа

ҺҮҮЛЭЙ ҮЕЫН БУРЯАД ТУУЖАНУУД

МАНАЙ БУРЯАД тууж хадаа буряад совет литературын эхин шатын үедэ бии болоһон. Энэ хадаа туужын хэмжээгээрээ ехэ бэшэ, тэрээн соо хэлэгдэһэн үйлэ байдалай богонихон саг соо болодог байһанһаань үндэһэтэй бээзэ. Ц. Доной «Брынзын санха», «Хиртэһэн һара», Х. Намсараевай «Нэгэтэ һүни», «Алтан зэбэ», «Цыремпил» гэжэ туужанууд буряад совет литературада «туужа» гэһэн жанрай өөрынгөө бодото һуури эзэлые хүсэд һайнаар харуулна ха юм.

1949 он болотор (энэ жэлдэ Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэрэһэн тала». 1950 ондо Х. Намсараевай «Үүрэй толон» гэһэн түрүүшын романууд гараа һэмнай) туужа хадаа буряад совет литературын томо жанр байгаа бшуу. Энэ баһал өөрын үндэһэтэй. Юундэб гэхэдэ, юумэн гээшэ багаһаал эхилдэг шуу. Хэрбээ рассказ дээрэһээ үндэһэлэн туужын гараһан байгаа һаа, туужаһаа үндэһэлэн, тематикыень, уран һайханайнь хэрэгсэлнүүдые, ажабайдал зурагладаг аргыень үргэдхэн роман түрэжэ гараа бшуу. Мүнөө үедэ гараад байһан хорёод роман, тэдэнэй тоодо нэгэ трилоги, туужын хэр һайнаар хүгжэһые гэршэлнэ.

Үндэһэ яһанай литература бүхэнэй хүгжэлтэ өөрын тусхай уг үндэһэтэй, уран һайханай өөрын гуримтай, ажабайдалһаа дулдыданги байдагынь мэдээжэ.

Хэрбээ ород литературын хэдэн зуун жэлэй хүгжэлтын түүхэтэй байгаа һаань, манай буряад уран зохёол оройдоол табяад жэл соо хүгжэжэ ябана гэбэл, ехэ алдуу болохогүй.

Октябриин хубисхалай урда Эрхүүдэ, Байгалай зүүн талада үсөөхэн тоотой гар бэшэгүүд, хэблэгдээгүй рассказууд, шүлэгүүд, нэгэ акттай зүжэгүүд байһан юм гээд манай эрдэмтэд багсаадаг. Теэдшье арадай аман зохёол баян байһан ааб даа.

Мүнөө үеын прозодо туужанууд ехэ олошороо. Тиихэдээ рассказууднай үсөөржэ эхилээ. Согсоолборинууд болоно гү, али ямар нэгэн туужатай хамта ном боложо гараһан рассказудай ехэнхинь уран һайханайнгаа, тематикынгаа талаар һулашагууд байдаг. Тиихэдээ энэ «бага» жанр тоогоогүй дээрэйээ гээшэ гү, гээд һанахаар. Хэрбээ ямаршье ехэ, мэдээжэ уран зохёолшод рассказаар эхилһэн байгаа һаань, мүнөө үеын зарим уран зохёолшод нэгэшье рассказ хэблүүлээгүй аад, гансата туужа бэшэхээ забдадаг. Энэ тон буруу. Юундэб гэхэдэ, бага жанр хүсэд һайнаар шудалаагүй аад, хайшан гэжэ ехэ жанр шудалхаб?

Мүнөө танай анхаралда абигдаһан статья соо 1968 оноһоо 1972 он болотор Буряадай номой хэблэлээр гараһан туужануудай заримыень хаража үзэхэ һанаан бии. Авторнууд тухайнь хэлэбэл, наһаараашье, дүй дүрбэлөөрөөшье олон янзын уран зохёолшод байна.

Туужанууд тематикынгаа талаар ондо ондоонууд. Тэдэниие табан бүлэг болгон хубаажа боломоор хаш даа. Иигээд лэ бүлэг бүлэгөөрнь хаража үзэе.

1. Хүдөөгэй ажабайдал. Эндэ С. Цырендоржиевай «Хүлгөөтэ һүни», Ц. Галановай «Тайгын эзэн» гэхэ мэтын туужанууд ороно.

Эдээн соогоо С. Цырендоржиевай туужа онсо һуури эзэлмээр хаш. Юуб гэхэдэ, энэ зохёол соо зүрилдөөнэйнь үндэһэн ажабайдалай, хүн зоной харилсаанай гүн сооһоо эхитэй. Манай литературада үсөөн ушардаг хүнэй ухаан бодолые шэнжэлэн харуулха гэһэн һэдэлгэтэй.

С. Цырендоржиевай зохёолой гол герой Балбар эрхэ, эхын ганса хүбүүн. Эндэ хүмүүжүүлгын үрэ дүн ехэ эридээр гараа. Балбар колхозой орооһо Данила гэжэ жолоошонтой хамтаржа худалдаад, түрмэдэ ороно. Тиигээд Балбар эрхээр хүмүүжүүлэгдэһэнһээ иимэ юумэндэ ороо б гэжэ ойлгоно. Тиигээд гэнтэ мэдэхэдэнь, хажуудань абяа шэмээгүйхэнээр жэжэ жожо эрилтэнүүдыень хангадаг эхэ (үбдэшөө юм), һамган хоёройнгоо үгы болоходо, оройдо байжа шадахагүй байһаниинь элирнэ.

Һүүлэй һүүлдэ һамганайнгаа ахын бригадын отарада орожо хүдэлхэ болоод ябахадаа, тэрэ үшөөл хүрьгэ бууҗа ябана гүб, һамганай ама хараад һуудаг хүн болоно аа гүб гээд һанаха юм. Энэнь тэрэнэй хүмүүжүүлгын ямар байһые баһал гэршэлнэ. Энээниие туужын түгэсхэл тоб байса харуулха ёһотой байгаа. «Хүнэй хүбүүн аад, харин басаганда «хадамда» гаража ябана, гээшэ гүб?.. Үе наһандаа үбижэ, тулгажа ябаһан эхэмни хүгшэршоо. Яаха хүмбиб? Али бултадаа галтай сусалаар угтажа, Сагаан Тала руу үлдэжэрхихэ юм гү?..»

Тэрэ Даримамни зөөлэржэ, ажабайдални һайн тээшээ эрьехэ аабза гэжэ найдана. Теэд энэнь тэрэнэй ухаа ороол һаа, хүсэлдэмөөр ха юм. Энээнэй һабагшые автбрай манда барюулаагүйень халагламаар.

«Хүлгөөтэ һүниин» гол герой Балбар түрмэһөө бусахадаа заһараагүй. Тэрэнэй заһарха харгые элирүүлхын тулада ойн түймэрэй болоһон түгшүүрилтэ үе саг авторай шэлэһэниинь ехэ удха шанартай. Юундэб гэхэдэ, иимэ ушар байдалда хүнэй үнэн зосоохинь элирдэг шуу. Тиихэдэ олоной хүсэл һаналай, һайн һайханай, хүсэл зоригой ямаршье хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаха байһаниинь элирнэ. Хамтын клубай модо абаржа байһан Балбар тухай уншахадаа, тэрэ заһарха бээз гэжэ этигэнэбди. Тиимэ хадаа образой саашанхи хүгжэлтэ эли болоно.

2. Эсэгэнэр болон аханарай баатаршалга мүнөө үеын зоной баатаршалгатай нягта холбоотой, уг залгамжатай байһан тухай уран зохёолшо М. Осодоев «Ууган хүбүүн» гэжэ туужа соогоо бэшэнэ. Даманска арал дээрэ болоһон үйлэ ушар зохёол соо гол һуури эзэлэнхэй. Тэндэ, Даманска арал дээрэ унаһан Владимир Бильдушкиновай баатаршалгын хаанаһаа үндэһэтэй байһые автор хаража үзэхэ зорилготой байгаа хаш. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан Иван Тулонов, Степан Бальбуров, Николай Махутов гэгшэдэй үльгэр жэшээ, дайнда унаһан эсэгынь мүнхэ дурасхаал, совет хүнэй хүмүүжүүлгэ, өөрынь ажалша, үнэн сэхэ, бэрхэшээлнүүдһээ айдаггүй абари занһаа Бильдушкиновай баатаршалга үндэһэтэй гээд, автор манда ойлгуулжа шадаа, тиихэдээ уран зохёолшо өөрынгөө зорилго дүүргэжэ шадаа гээшэл даа.

3. Хүн байгаалида ямараар ханданаб, тиимээр лэ ажабайдалдаашье, хүн зондоошье, хандадаг гэһэн бодол Д-Д. Дугаров «Хара булган» гэжэ туужа соогоо манда харуулна. Байгаалитай нюур нюураараа ушараад байһан хүн бүхэнэй досоохи тобойсо харагдадаг шуу. Тайга соо болоһон гашуудалта ушар нэгэдэхи бүлэг соо зураглагдана. Агнууриинь олзодо хомхойрһон Атешко, Кошкин, Лукич гурбан Сибирцевые алана. Эдэ байгаалиие дээрмэдэжэ ябаһан зон. Тиимэһээ Атешко Кошкин хоёрой үхэл маниие ехээршье уяруулнагүй. Хоёрдохи бүлэг соо манай үе харуулагдана. Тиихэдээ мүн лэ Атешко, Кошкин мэтын зон мүнөөшье бии гэжэ ойлгонобди. Иимэ зоной «түлөөлэгшэ» — Байбал. Тэрэ зобоһон тулиһан Сибирцев (хүбүүниинь) Дамба хоёрые абарха гэжэ оролдоногүй. Юундэб гэхэдэ, тэдэ Байбалай хуулигүйгөөр алаһан ангай мяханай амбаар олоо бшуу. Харин шуурганай эхилжэ байһан үедэ Сибирцев Дамба хоёрой сохом хосорхые мэдэжэ байһан Байбал тэдэнһээ тэрьедэн ошоно. Иимэ муу һанаатай зонһоо тад ондоо хүнүүдэй образууд гэхэдэ, Сибирцев, Дамба, Намсарай үбгэн гэхэ мэтэнэр болоно. Эдэмнай байгаалиин нүхэд, хэрэгтэ хэрэггүйгөөр ан гүрөөл хюданагүй. Игэжэ туужын гол темэ байгаали хүн хоёрой хоорондохи харилсаан болоно гээд багсаанабди.

4. Эндэ үхибүүд тухай бэшэгдэһэн К. Ильинэй «Хуушан бэшэгэй мүрөөр», «Дайсанай эшээн соо» гэһэн туужанууд ороно. Тиихэдэ түүхын-революционно тематика гол түлэб һуури эзэлнэ.

Түрүүшынь туужа соо Доржихон Серёжа гэжэ хоёр хүбүүдэй граждан дайнай үеын бэшэгтэй партсигар экскаваторай нүхэн сооһоо олоод, тэрэнэйнгээ нюусын тайлбари яажа олоһон тухайнь автор домоглоно. Тиигэхэ зууараа нютаг оронойнгоо түүхэ шэнжэлэлгын хэр зэргэ хүмүүжүүлхы удха шанартай байһыень бидэ ойлгожо абанабди. Хэрбээ үхибүүдэй сүлөөтэй сагынь иимэ ажал хүдэлмэреэр (ондоошье янзын) эзэлэгдэнхэй байгаа һаань, мүнөө үедэ үзэгдэдэг үхибүүдэй хуули буса ябадал ехэ эридээр үсөөрхэ һэн.

Һонирхолтой нюусын тайлбари бэдэрһэн Доржихон, Серёжа хоёр хэды шэнээн юумэнүүдые мэдэжэ абанаб, эсэгэнэрэйнгээ тэмсэжэ олоһон эрхэ сүлөө, жаргалай үнэ сэн ямар элеэр ойлгожо абана гээшэб?! Мүн түрэл городойнгоо түүхэһээ олон тоо, баримта мэдэжэ абахадань, дадаһан, түрэл дүтэ үйлсэ гэрнүүдэйнь ямаршьеб ондоогоор харагдадаг болоһониинь гайхалгүй. Хубисхалай урда тээ Куйбышевай үйлсын Троицкая, һүүлдэнь Милицейская гэжэ нэрэтэй байһыень ехэшье хүнүүд мэдэхэгүй ёһотой.

К. Ильинэй хоёрдохи туужа соонь мүн лэ революционно, гражданска дайнай тематика гол һуури эзэлнэ. Тиигэхэ зууараа эндэ граждан дайнай герой Павел Балтахиновай образ бии. Тиигэбэшье энэ образ гол һуури эзэлнэгүй. Гол герой хадаа Мансээ Хубисхалов гэжэ арбан дүрбэ хүрэжэ ябаһан хүбүүн болоно. Тэрэ Павел Балтахиновай отрядта тагнуулшаниинь боложо, атаман Демидовэй «эшээндэ» шурган ороод, тэрэнэй бандые усадхалгада ехэхэн туһа хүргэнэ.

Тиигэжэ залуу уншагшад өөһэдынгөө аха үетэнэй граждан дайнда хабаадалсаһан тухай уншажа, хадуужа абана.

5. Эндэ В. Митыповэй фантастикые хаража үзэхэ гэһэн һэдэлгэ хээбди. Зохёолнууд ород хэлэн дээрэ бэшэгдээ.

Фантастикын уг түүхэ хэндэшье мэдээжэ. Ж. Верн, Г. Уэлс, Н. Казанцев, В. Ефремов, А. Толстой, В. Беляев гэгшэдэй зохёолнууд олондо һайшаагданхай. В. Митыповэй гурбан туужануудай («Ступени совершенства», «Приход больших обезьян», «Зелёное безумие земли») түрүүшынхинь энэ научна фастастикада хабаагүй гээшэ гү гээд һанахаар. Үнэн дээрээ түүхэдэ хабаатай зохёолнуудта оронол хаш. Юуб гэхэдэ, эндэ түүхын баримта ехэ олон.

Нүгөө хоёр туужань ёһотой фантастическа зохёолнууд. Эдэ зохёолнууд соогоо автор хадаа эрдэмтэ зангаар бэдэрхэ, шэнэ юумэ нээхэ, бодомжолхо, шэнжэлхэ һэдэлгэ хээ.

Мүнөө үеын байдалһаа адаглан харахада, атомай бутаран һандардаг ушарые нээлгэ айхабтар ехэ удха шанартай байһан гээд хэншье ойлгоно. Теэд Хиросима, Нагасакиин һүрөөтэй жэшээнүүд энэ нээлтын ондоо талыень, хэрэглэмжыень харуулжа, һаяхан США-да Л. И. Брежневэй Р. Никсонтэй хэһэн хэлсээнүүдэй хэды шэнээн удха шанартайень бидэ ойлгонобди. Тиимэһээ В. Митыповэй зохёолнууд ажабайдалтай нягта холбоотой, тэрээн сооһоо үндэһэтэй байна.

Тобшолон хэлэхэдэ, манай туужануудай тематика улам үргэн боложо байна. Тиимэһээ туужын тематикада зорюулагдаһан томонууд, болбосоронги боти, романууд бэшэгдэхэ бээзэ гээд найдагдана.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ЗАЛУУШУУЛ—ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ Улаан-Үдын оёдолой фабрикын коллектив «Бага гаргашатайгаар, һайн шанартай продукци ехээр гаргахын түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлжэ байна. 1973 ондо оёмол хубсаһа бүтээн гаргаха, худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Бүхэсоюзна социалис мүрысоондэ оролсоһон энэ коллективэй хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлжэ байнхай.

Фабрикын хүдэлмэришэд байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр республикын нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлжэ, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн юм. Фабрикын ажалшад хоёрдохи кварталай туршада баһал һайнаар хүдэлжэ, түрэл республикынгаа 50 жэлэй ойе ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаһан байна.

Оёдолой фабрикада ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм. Эндэхи коммунистнууд болон комсомолшууд социалис мүрысөөнэй манлайда ябана ВЛКСМ-эй гэшүүн Людмила Брыкова оёдолшоноор хүдэлхэ зууураа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Коммунис ажалай ударник Л. Брыкова халаан бүриингөө даабариие 130—140 процент дүүргэнэ. Ажалайнь шанар һайн байдаг.

Оёдолшон Любовь Иванцова баһал бэрхэ хүдэлмэришэдэй тоодо ороһоор үнинэй. Тиигэхэ зууураа ниитын хүдэлмэридэ, спортын элдэб янзын мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Коммунис ажалай ударник Л. Брыкова. 2. Оёдолшон Л. Иванцова.

А. ИВАНОВАГАЙ фототекст.

„Буряад үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

«МАНГАР ТАРААХА ГЭЖЭ ЯБАҺААР...»

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын июниин 16-най номерто толилогдоһон байгаа. Улаан-Үдын аймагай Ивалга нютагта ажаһуудаг Бадмаев Г. С. гэгшэ хаанашье хүдэлдэггүй, саг үргэлжэ «хатуу харатай ханилаад» ябадаг болошонхой. Нэгэтэ мангараа тарааха гэжэ ябатараа Ивалгын дасангай нэгэ ламын гэртэ орожо, мүнгыень хулууҗа байтараа, балшыса баригдашоо гэжэ тэрэ фельетон соо хэлэгдэһэн юм.

Тус фельетон тушаа хэмжээ абахынь тула Улаан-Үдын аймагай прокуратурада редакци хандаһан байна.

«Фельетон соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Архинша Бадмаев Г. С. РСФСР-эй уголовно кодексын 145-дахи статьягай II-дохи частиин ёһоор хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаа. Тэрэ Улаан-Үдын аймагай арадай сүүдэй урда зогсожо, 2 жэлээр сүлөөгөө хаһагдаба. Тиигэхэ зууураа шанга режимтэй заһан заларуулгын колонидо байха болобо» гэжэ Улаан-Үдын аймагай прокуратурын мүрдэгшэ Б. Арсаланов редакцида мэдээсэбэ.

Социалис оронуудаар

КОДИНЬ РУДА ДАХИН ҮГЭЖЭ ЭХИЛБЭ

ХАНОЙ. Тханьхоа провинцидахи Кодинь гэжэ хромой уурхай ДРВ-гэй ашагта малтамалай промышленностиин предприятинуудай дундаһаа хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн түрүүшын предприяти болоно.

Тханьхоа провинци хадаа республикын урда зүгэй провинцинуудай дунда бомбодолгоһоо эгээл ехээр һандарһан юм. Эндэ хромой малтан абаха хүдэлмэри дайнай үедэ болюулагдаһан байгаа.

Вьетнамда амгалан байдалай һэргээгдэмсээр, гүрэнэй Кодинь предприятиин хүдэлмэришэд болон алба хаагшад үнэтэ энэ минеральна түүхэй эдые хэрэглэхэ хүдэлмэри һэргээһэн байна. Тон богонихон болзор соо, 24 үдэрэй туршада, эвакуацида абаашагдаһан газарһаа түхеэрэлгэнь асарагдаад, дары тодхогдоо. Тиин уурхайн коллектив «1973 оной түсэб үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ!» гэһэн уряа доро мүрысөө февраль һарада үүсхэһэн байна.

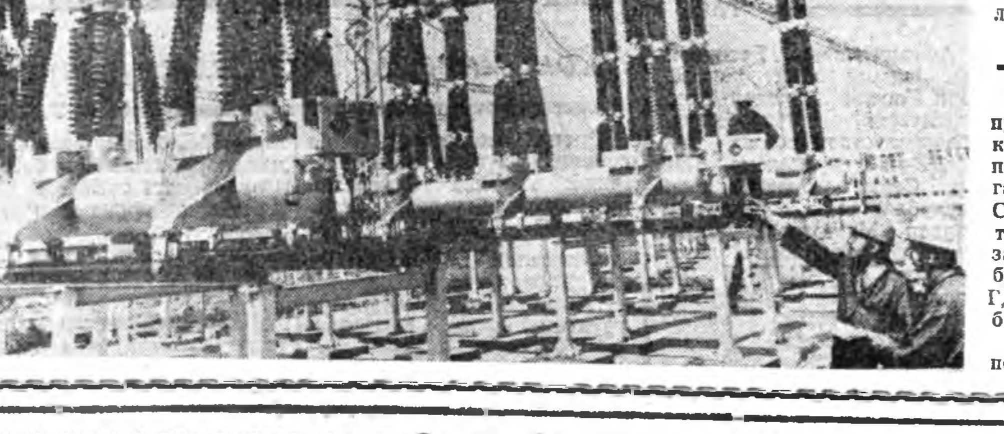
Кодинь уурхайда ажалай бүтээсэ ургажа, руда шанаржуулга дайнай урда тээхи хэмжээнһээ нилээд дээшэлээ.

ГДР-эй ТҮМЭР ЗАМАЙ ТРАНСПОРТ

БЕРЛИН. Жэгүүртэ мөөртэй тэмдэгые ГДР-тэ хүн бүхэн мэдэдэг. Тэрэниие ороной түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд зүүдэг юм. ГДР-эй арадай ажахын энэ шухала һалбариин түлөөлэгшэд үйлэдбэриин һайн дүнтэйгөөр өөһэдынгөө һайндэрые — түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые угтаба. СЕПГ-гэй VIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө оронойнгоо бүхы ажалшадтай хамта түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй хоёр жэл соо ажалай бүтээсэ 13 процентээр дээшэлүүлээ. Тиин, жэшээлхэдэ, 1972 ондо урда жэлэйхидэ орходоо 15 миллионоор олон пассажирые хангаһан байна.

Ашаа зөөхэ түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. 1972 ондо, 1970 онойхидо орходоо, 1,5 миллион тонноор ехэ ашаан зөөгдэһэн байна. Гадаадын оронуудта ашаа абаашаха хүдэлмэридэ түмэр замшад горитой анхарал хандуулдаг. Тодорхойлон хэлэхэдэ, һүүлэй хоёр жэл соо СССР-тэ ашаа зөөлгэ 31 процентээр ехэ болоо.

(ТАСС-ай корр.).

Болгарнин Арадай Республикада, мүн бүхы Балкандашье эгээ томо «Мизия» подстанци һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Энэ подстанци СССР—Болгари гэһэн электро-дамжуулгын линиһээ зайн галай элшэ абажа, хубаарилха байна. Тэрэ СССР ГДР хоёрой хамтын хүсөөр бүтээгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Мизия» подстанци.

Арадай театрай харалга дээрэһээ

„ШҮДХЭРТЭЙ СҮНДҮҮГ"

ХЭЖЭНГЫН театральна коллектив арбан жэлэй саана байгуулагдаһан юм. Түрүүшын жэлнүүдтэ ажал хэрэгээ яһала гэмгүй эмхидхэжэ, зүжэг наадаяа һайнаар табижа, харагшадые һонирхуулдаг байгаа. Һонёо буураа юм гү, али ягаа юм—юрэ бү мэдэе. Энэ коллектив тухай һураг суу һүүлэй үедэ дуулдахаа болишоо һэн.

Энэ жэлэй май һарын һүүл багта болоһон арадай театрай ба театральна коллективүүдэй республиканска харалгын үедэ Ц. Шагжинай «Шүдхэртэй сүндүүг» гэжэ зүжэгтэй дахинаа танилсажа, ехэтэ баясаа һэмди. Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдажа болоһон энэ харалгада Хэжэнгын театральна коллектив хабаадалсажа, дээрэ нэрлэгдэһэн зүжэг жэншэдгүй һайнаар табиһанайнгаа түлөө лауреат болоо бэлэй.

Һая наашада дуулдаагүй ябаһан коллектив хайшан гэжэ иимэ үндэр амжалта түйлажа шадааб? Энэ асуудал бултанииие һонирхуулаа һэн.

Тус зүжэг найруулан табиһан Эрдэм Зундуев Зүүн-Сибиринин соёлой институт дүүргэһэн, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ мэргэжэлтэ гээшэ. Тэрэ иигэжэ хөөрэнэ:

— Иститут дүүргэһэнэй һүүлээр жэл хахад тухай Ахын аймагта хүдэлөө һэм. Буряадай мэдээжэ драматург Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ шог энеэдэтэй зүжэг анха түрүүшынхээ найруулан табижа, республиканска харалга дээрэ муу бэшэ сэгнэлтэ абаа бэлэйбди. Хэжэнгэ минии түрэл нютаг гээшэ. Аймгүйсэдкомой соёлой таһагта хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байнаб. Сэхыень хэлэхэдэ, Ц. Шагжинай «Шүдхэртэй сүндүүг» гэжэ зүжэгые үнинэй табиха һанаатай ябааб. Искусствада дуратай залуу эдэбхитэдые энэ үбэл суглуулаад, зүжэгөө бэлдэжэ захалаа һэмди. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта хүдэлдэг оёдолшон Цэрэн-Ханда Раднаева, тэрэнэй хани басаган Октябрина Цыжипова (бухгалтераар хүдэлдэг), райпогой автомашинын жолоошон Баир Жигжитов (Тартад ламын рольдо наадана) гэгшэд ерэжэ, даалгагдаһан рольнуудтаа ямаршьегүй һайнаар наадаха байһанаа харуулба. Һаалишан хүбүүн Дамдинай рольдо наадахаа бэлдэжэ байһан хүмнай сэрэгэй албанда мордоод, орондонь өөрөө наадаа һэм. Эдэмнай булта арбадахи класс дүүргэһэн, һургуулиин уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан хүнүүд шуу. Амжалта тиимэ хүнгэхэнөөр түйлагдаагүй, юм бэзэ. Сцэнэ дээрэ бэеэ абажа ябаха ёһо гуримһаа эхилээд, мушхалаатай хурса образой нюусые тайлбарилжа һураха хүрэтэрөө һайса хүдэлхэ ушар гарадаг гээшэ. Залуу эдэбхитэдэймнай нэгэнииншье бэрхэшээлһээ айжа сухаряагүй, харин ажал хэрэгтээ хам оролсожо, булта нэгэ һаналтайгаар хүдэлхые оролдоо бэлэй.

Иигэжэ хүдэлхэдөө Хэжэнгын театральна коллектив богони болзорто амжалта түйлаа ёһотой. Шухалань гэхэдэ, үшөө дунда һургуулида һураха үедөө совет искусствын дундаршагүй баян нюусатай дүтөөр танилсаһаниинь туһалаа гээшэ.

Энэ зүжэгөө зональна харалгада табижа, Зүүн-Сибиринн соёлой институдай һуралсалай театрта олоор суглараһан хүнүүдэй халуун һайшаалда хүртэһэниинь бүришье ехэ урма зориг түрүүлнэ. Эдэнэй зүжэг наадан тухай урдань бэшэгдээ һэн, тиимэһээ дабтаһанай үлүү гэжэ һанагдана.

Һайниинь гэхэдэ, артист бүхэниинь образоо нилээд һайса мүлиһэн, бүришье һонирхолтой болгоһон байна. Жэшээнь. Тартад ламын (артист Б. Жигжитов) уршагта ябадалые, һүниин харуулшан Хасарай (артист С. Чойжонов) өөрын онсо аяг аашые, абари зангые, мүн Бума хүгшөөгэй (артист Ц-Х. Раднаева), Сэрэгма басаганай (О. Цыжипова), һаалишан хүбүүн Дамдинай (артист Э. Зундуев) түхэл шэнжые мүнөө ташха ондоогоор гэхэ гү, али нямһал дулаанаар харанабди. Тиигээд ерэхэлээрээ, тус коллектив энэ ехэ харалгада тон харюусалгатайгаар бэлдээ ха юм.

Шэмэглэл гоёолтонь зүжэгэй гол түлэб удхые гүйсэд һайнаар тайлбарилжа шадаа, урданайхиһаан бүри һайнаар хэгдээ гэжэ тэмдэглэлтэй. Уран зурааша М. Абламский режиссер Э. Зундуев хоёр «татаашье һаа таһаршагүй, матаашье һаа матаршагүй» барисаатайгаар хүдэлжэ, зүб шиидхэбэри хэжэ . шадаһан байна.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

Зурагууд дээрэ: Ц. Шагжинай «Шүдхэртэй сүндүүг» гэжэ зүжэгһөө гурбан үзэгдэл.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ТОБШО ҺОНИНУУД...

✪ ФУТБОЛ. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ уулзалгын болоходо, Москвагай «Спартак» командын футболистнууд Ростов-на-Дону хотын СКА командые 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, мүрысөөнэй таблицада табадахи һуури эзэлбэ. Мүн мүрысөөндэ түрүүлээд ябаһан Ереванай «Арарат» өөрынгөө стадион дээрэ Тбилисиин «Динамо» командые 3:0 гэһэн тоотойгоор шүүгээд. дүн хамтадань 24 очкотой боложо, хойноһоо тэгүүлжэ ябаһан командануудһаа табан очкогоор түрүүлбэ. Мүн өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Киевэй «Динамо» үнгэрэгшэ жэлэй оронойМнай чемпион Ворошиловградай «Заря» командые 1:0 тоотойгоор шүүжэ, шухала хоёр очко өөртөө бэшүүлһэн байна.

✪ ХОККЕЙ. Москвагай «Спартак» командын хоккеистнүүд уласхоорондын мүрысөөндэ ФРГ-гэй «Фюссен» клубай командые 8:2 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. «Спартагай» спортсменүүд удаадахи уулзалгаяа Братиславын «Словак», Польшын суглуулагдамал, Швейцариин чемпион «Шо де Фон», ФРГ-гэй клубуудай эрхим гэгдэһэн хэдэн командануудтай үнгэргэхэ байна.

✪ ШАТАР. Эдиршүүлэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадаха бэрхэ шатаршаниие тодоруулха зорилгоор Англида үнгэргэгдэжэ байгаа зургаадахи наадаанда манай шатаршан А. Белявский өөрынгөө бүлэгтэ 5,5 очкотойгоор эрхимлэжэ ябана. Бүлэг бүхэнһөө зургаа-зургаан эрхим шатаршад түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсажа, дэлхэйн чемпиониие тодоруулха юм.

✪ ТАМАРАЛГААР ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө Кишинев хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ оронойМнай залуушуул шалгарба. Ленинградай Лесгафтын нэрэмжэтэ физкультурын институдай 18-тай студент В. Андреев 200, 400, 800 метрэй зайда тамархадаа эрхимлэжэ, гурбан алтан медаляар шагнагдаба. Тэрэ 800 метрэй зайда тамархадаа, Москвагай Александр Крюков гэгшын тогтооһон дэлхэйн рекорд шэнэлһэн байна.

Команданууд хоорондын дүн гаргахада, РСФСР-эй, Москвагай, Ленинградай суглуулагдамал команданууд түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ.

✪ ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Олимпиин наадаанай чемпионка, ГДР-эй спортсмен Рената Штехер гэгшэ 100 метрэй зайда урилдахадаа дэлхэйн шэнэ рекорд тогтообо. Тэрэ зайгаа 10,8 секундда соо гаталаа гэхэ гү, али хуушан рекордые 0,1 секундаар шэнэлһэн байна.

Минск хотодо хүнгэн атлетикээр СССР США хоёрой командануудай дунда үнгэргэгдэһэн заншалта мүрысөөндэ Совет ороной спортсменүүд 216:163 гэһэн тоотойгоор арба нэгэдэхеэ шүүжэ гараба.

✪ УҺА РУУ ҺҮРЭЛГЭӨР Европын кубогта хүртэхын түлөө Ленинградта үнгэргэгдэһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Москвагай студентка Тамара Сафонова, Минскын студент Николай Михайлин гэгшэд трамплинһаа, вышкэ дээрэһээ һүрэлгөөр шалгаржа, алтан медальнуудта хүртэбэ. Мүн эрэшүүл сооһоо трамплинһаа һүрэлгөөр Мексикэдэ үнгэргэгдэһэн олимпиин наадаанай чемпион Клаус Дибиаси (Итали) эрхимлэжэ, алтан медаляар шагнагдаһан байна.

✪ ВЕЛОСИПЕД. СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө Киев хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ оронойМнай эрхимэй эрхим спортсменүүд хабаадалсаба. 182,5 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Москвагай Анатолий Старков, Куйбышевай Юрий Михайлов, Москвагай Юрий Лаврушкин гэгшэд эрхимлэжэ, алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртэбэ. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Ташкентын Людмила Ма[...]келова шалгаржа, чемпион[...] нэрэ зэргэдэ хүртэһэн ба[...]на. 80, 150 километрэй за[...]нуудта үнгэргэгдэһэн ури[...]даануудта Москвагай Юри[...] Кравченко, Свердловскы[...] Сергей Синицын гэгшэд б[...]садһаа хурдан байба.

✪ БОКС. Залуушуула[...] дундаһаа СССР-эй чемпио[...] болоһон, Магаданай 19-т[...] боксер Игорь Высоцки[...] уласхоорондын мүрысө[...] дээрэ илалта туйлаба. Тэр[...] Сантьяго-де-Кубын ри[...] дээрэ хүндэ шэгнүүртэна[...] дунда үнгэргэгдэһэн хаһ[...] финальна наадаанда Олим[...]пиин XX наадаанай чемпио[...] Кубын боксер Теофико Ст[...]венсониие шүүһэн, байна[...]. Мүн түгэсхэлэй наадан д[...]рэ Кубын нүгөөдэ боксер[...] шүүжэ, түрүү һуури эзэлб[...]. Манай ороной нүгөөдэ бо[...]сер, Ташкентын Руфат Ри[...]киев 75 килограммай ш[...]нүүртэн сооһоо шалгарж[...] мүн лэ алтан шанда хүрт[...]. Белгородһоо ошоһон Влад[...]мир Симонов мүнгэн, Ер[...]ванай Сурен Дурян. Мос[...]вагай Анатолий Волков гэ[...]шэд бронзо медальнуудаа[...] шагнагдаа.

Энэ мүрысөөн 1953 оно[...] июлиин 26-да Монкада к[...]зарма дайлан абахадаа, ба[...]тарай үхэлөөр унаһан Кубы[...] боксер Хиральдо Кордов[...] Кардин гэгшын дурасхаал[...] зорюулагдаһан байна.

(ТАСС).

РЕКОРДНУУД ШЭНЭЛЭГДЭЭ

Хүнгэн атлетикээр Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Дүнгынь хаража үзэхэдэ, хүнгэн солбон спортсменүүднай өөрынгөө бэлиг шадабариие мүлижэ, дүршэлтэй боложо ябана гэжэ тэмдэглэхээр. Жэшээнь, 17 жэлэй саада тээ ядро түлхилгөөр тогтоогдоһон республикын рекорд шэнэлэгдэбэ. «Ажалай резервын» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Андрей Чебунин ядро түлхихэдөө, 13 метр 91 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэжэ, урданай республикын рекордые хоёр сантиметрээр һайжаруулжа шадаа. Хоёрдохи шэнэ рекорд—20-дохи дунда һургуулиин һурагша Людмила Давыдова тогтообо. Тэрэ утые харайхадаа 5 метр 59 сантиметр һүрэжэ гараа. Мүн Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент Владимир Массовер гэгшэ 100 метрэй зайе 10,9 секундда соо гаталжа, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. 100 метрэй зайда урилдаһан басагадай дундаһаа «Труд» бүлгэмэй Меринова түрүүлжэ, республикын чемпионой лентэ түрүшынхеэ мүр дээгүүрээ зүүбэ. Тэрэ зайгаа 12,5 секунда соо гаталһан байна.

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй багша Мария Зырянова 200, 400 метрэй зайда урилдахадаа эрхимлэжэ, командаяа түрүү һуурида гаргажа шадаа. Яхад арадай һүрэлгөөр РСФСР-эй спортын мастер болоһон, Баргажанай аймагай Хилганын дунда һургуулиин багша Очир Баторов 175 сантиметр үндэрые харайжа, гурбалжаад һүрэхэдөө 14 метр 06 сантиметр дабажа, түрүү һуури эзэлбэ. Багшанарай институдай студент Анатолий Ярматов 800, 1500 метрэй зайе бусадһаа түрүүлэн гаталжа, республикын чемпион болобо. Бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар 400 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Ажалай резервын» түлөөлэгшэ Владимир Костенкодэ хүрөжэ урилдаха спортсмен байгаагүй. Басагад сооһоо 40-дэхи һургуулиин һурагша Надя Рычкова 80 метрэй зайда Евдокия Ли гэгшэдэ ахигдабашье, 1500 метрэй зайда түрүүлжэ шадаа.

5000 метрэй зайда эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда багшанарай институдай студент Гамильян Гафоровые хүсэжэ гараха спортсмен байгаагүй. Мүнөө 37-той болоод ябаһан «Ажалай резервын» түлөөлэгшэ Иван Утенков залуушуулһаа дутуугүйгөөр хүнгэн солбоноор һүрэжэ, түрүү һуури эзэлбэ.

Хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүн гаргахада, басагадай дундаһаа 3425 очко абаһан Анна Старкова, эрэшүүл сооһоо Геннадий Горковой 6394 очкотойгоор түрүүлһэн байна. Командануудай дундаһаа ЛВРЗ-гэй спортын клубай команда эрхимлэбэ.

Б. МИРОМАНОВ.

УҺАНАЙ ҮЕР үргэлжэлһөөр

1936, 1971 онуудта бол[...]һон уһанай үерые хүн бүх[...] һанана ёһотой. Мүн лэ э[...] жэлэй июль һарада хура б[...]роон элбэгээр орожо, ил[...] гаяа Сүхэ, Хёлго голнуу[...] үерлэбэ. Сүхэ голой уһан[...] нюруу 4 метр 78 сантиме[...] хүрэтэрөө хөөрэжэ, һабаһ[...] халяа. Мүн Орхон (МН[...] голшье үерлэбэ. Июлиин 2[...]—28-да үерэй уһан Сэлэ[...]гэ мүрэндэ шудхан оро[...] эхилхэнь. Тиимэһээ Хяагты[...] адаг шадар Сэлэнгын уһ[...] ехээр нэмэжэ, эрьеһээ хал[...]ба. Иигэжэ нуга сабшала[...] малай фермэнүүдэй байр[...] һан зарим аралнууд, һуури[...] тосхонууд уһанда абтаба[...].

Тиихэдэ уһанай үеэр ю[...]лиин 27—29-дэ Улаан-Үдэ[...] хүрэжэ ерэхээр хүлеэгдэ[...]. Город шадар уһанай нюр[...] 350—370 сантиметрээр хө[...]рэхэ байна. Уһанай үерлэ[...]дэ Сэлэнгэ мүрэнэй бару[...] бэеын гэр байра, дачану[...]дай участогууд, Комсомол[...]ско, Богородско, Спасс[...] аралнууд уһанда абтажа б[...]лохо. Үдэ голой адаг хаш[...]дажа, уһаниинь өөдөө х[...]рэхэдөө уһанай станциин г[...] байрануудые уһанда ору[...]хадаа ядахагүй.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын
гидрометеообсерваториин
директор.

„ГАРМОНИЯ"— СТУДЕНТНЭРЭЙ АНСАМБЛЬ

Юрий Яновский «Гармония» гэжэ дуунай-инструментальна ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ юм. Тиихэдэ Юрий Яновский техническэ эрдэмэй доктор, Москвагай энергетическэ институт түгэсхэһэн. Залуушуул болон студентнэрэй Берлиндэ үнгэргэгдэхэ фестивальда тус ансамбль совет уран һайханай искусство харуулха байна.

— Манай коллектив Бүхэдэлхэйн Москвада болоһон долоодохи фестивальһаа эхитэй юм, — гэжэ Яновский хөөрэнэ. — Тэрээндэ бэлдэн, манай энергетическэ институдай студентнэр дуунай-инструментальна энэ ансамбль байгуулаа һэн.

Ансамбльда хабаадаһан хүн бүхэндэ хүтэлбэрилэгшэнь шанга эрилтэ табидаг байгаа: хүн бүхэн ганса дуулажа шадаха, хүгжэмэй һургуулитай байха бэшэ, харин утын репетицинүүдтэ тэсэбэритэй байха ёһотой һэн. Ансамбльда хабаадаһанһаа боложо, институдтахи һуралсал муудаха ёһогүй. Бэлэхэнээр амжалта түйлаха дуратайшуулые иимэ шанга эрилтэнүүд айлгажархёо. Үнэн зүрхэнһөө дуунда дуратайшуул «Гармонидо» үлөө һэн.

«Гармониин» хүгжэмэй телевизионно фестивальда хабаадаһаниинь, тэрээниие мэдээжэ болгобо. Ансамбль харагшад болон хүгжэмшэдэй анхарал татаа. Энээнһээ хойшо тэрэниие радио-телестудинуудта ходо уридаг болоо һэн. Ансамблиин дуунууд Болгари, Венгри, Чехословаки ба Польшоор зэдэлһэн байна.

«Гармония» ямар дуунуудые гүйсэдхэдэг юм?» — гэһэн асуудалда ансамблиин дуушан Лариса Лебедева (найман хүбүүдэй дундаһаа ганса басаган) иигэжэ харюусана.

— 200-гаад дуун манай репертуарта ороно. Бүхэдэлхэйн Берлиндэ болохо фестивальда бэлдэхэ зуураа, бидэнэр «Москва — Берлин», «Помнят люди» болон бусад дуунуудые программадаа оруулаабди Ансамблиин хүтэлбэрилэгшэ Юрий Яновский зарим дуунуудыень бэшэһэн байха юм.

Людмила ЛОГАЧЕВА.
Москва.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

ВАРШАВА

ДРВ-гэй делегациин ПНР-тэ ошоод байһан тухай

ТАСС

Албанай хэрэгээр Польшодо ерээд байһан ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын премьер-министр Фам Ван Донг түрүүтэй ДРВ-гэй партийно - правительственна делегаци июлиин 24-дэ Катовицка воеводстводо ерэбэ. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Юзеф Тейхма делегациие үдэшэн ябалсаа.

Вьетнамай айлшад автомат оньһоор хангагдаһан «Ян» гэжэ шулуу нүүрһэнэй уурхайда хүрэжэ, нүүрһэ малтан абалгын ажал хүдэлмэритэй танилсаһан байна. Катовицка шахтернууд ДРВ-һээ ерэһэн айлшадаа үнэн зүрхэнһөө амаршалан угтаба. Уурхайн коллективэй түлөөлэгшэд Фам Ван Донгдо Катовицын дурасхаалта герб барюулаа.

Удаань Вьетнамай делегаци Краковска воеводство ошохоёо мордобо.

ПХЕНЬЯН

КНДР-эй правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Афганистанай Республикые мэдэрхэ гэһэн шиидхэбэри Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительство гаргаа гээд КНДР-эй президент Ким Ир Сенэй Афганистанай Республикын президент Сардар Мухаммед Даудта эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ. КНДР-эй ба Афганистанай Республикын хоорондохи харилсаа холбоон саашадаа хүгжэхэ бэзэ гээд найдажа байһанаа телеграмма дотороо мэдүүлнэ.

ПРАГА

Прагадахи В. И. Ленинэй музей соо

ТАСС

«Советскэ Союзай Коммунис парти—Ленинэй парти» гэһэн выставкэ Прагадахи В. И. Ленинэй музейн залнуудай нэгэн соо баярай оршон байдалда нээгдэбэ. РСДРП-гэй II съездын 70 жэлэй ойдо зорюулагдажа, энэ выставкэ эмхидхэгдээ.

Ород ба чех хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн Ленинэй зохёолнууд, «Искра» газетын хэһэгүүд, Россида дайшалхы марксистска парти байгуулха хэрэгтэ В. И. Ленинэй түйлай ехэ үүргэтэй байһые харуулһан элдэб дансанууд, гэрэл зурагууд выставкэдэ табигдаһан.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

Июлиин 22-то США-гай самолет Конко арал шадараар ДРВ-гэй агаарай дайда руу нэбтэрэн орожо, Куангбинь провинциин зарим нютагууд дээгүүр тагнуулай ниидэлгэ хээ гээд ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Энэнь ДРВ-гэй бэеэ дааһан байдал, газар дайдын бүрин бүтэн байлгые бүдүүлигээр эбдэһэн ушар болоно гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ. Иимэ гаргуу муухай ябадал Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээндэ яашье таараанагүй.

США-гай харата ябуулгануудые ДРВ-гэй МИД эрид буруушаагаад, Вьетнамай асуудалаар Париждахи хэлсээнэй бүхы статьянуудые, байгша оной июниин 13-да абтаһан хамтын коммюникегэй статьянуудые бэелүүлхэ эрилтэ табина.

БОНН

В. Шеель үгэ хэлэбэ

ТАСС

СДПГ-СВДП гэжэ правительственна бүлэглэлэй политикада СВДП-гэй үнэн сэхэ байһые һэжэг түрүүлхые эрмэлзэн. правительствада ороогүй ХДС-ХСС партинуудай гаргаһан харата һэдэлгэнүүдтэ ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель шанга харюу сохилто хэбэ. «Эдэ партинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн правительственна бүлэглэлэй ФРГ-дэ түрүүшынхеэ байгуулагдаһан үеһөө — 1969 оной намарһаа хойшо социал-демократуудай ба сүлөөтэ демократуудай хоорондохи харилсаа холбоон амжалтатайгаар хүгжэжэ байна» гээд тэрэ «Франкфуртер рундшау» газетэдэ тунхаглуулһан статья соогоо бэшэнэ.

ХДС-ХСС-эй политическэ хараа шугам эрид шүүмжэлхэдээ, энэнь мүнөөнэй бодото байдалда харюусанагүй гэжэ В. Шеель хэлэбэ.

ДАКАР

Экономическа хүгжэлтын түсэб

ТАСС

Ороной экономическа ба социальна хүгжэлтын дүрбэн жэлэй түсэбые Сенегалай Национальна суглаан баталба.

Сенегалай экономикын гол һалбари—хүдөө ажахын хүгжөөлгэдэ 46,5 миллиард африкан франк һомолхые шэнэ түсэбөөр хараалагдана. Тэрээнһээ гадна, мал ажалда, загаһа барилгада ба дүтэрхы һалбаринуудта — 24 миллиард, элшэ хүсэ ба промышленность хүгжөөлгэдэ 26 миллиард африкан франк, эдэнэй 12 миллиардынь шэнэ предприятинуудые байгуулгада гаргашалагдаха байна.

Шэнэ түсэбые дүүргэлгын үедэ промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта жэлдээ 6,5 процент болохо ёһотой.

УЛААН-БААТАР

Хэлхеэ холбоошодой мүрысөөн

ТАСС

Монголой хэлхеэ холбоошод бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадан, түрүүшын хахад жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ амжалта түйлаа гээд МНР-эй хэлхеэ холбооной министр Д. Готов мэдээсэбэ. Гоби-Алтайн, Түбэй ба бусад аймагуудай хүдэлмэрилэгшэд түрүүшүүлэй тоодо ороно.

МНР-тэ радио үргэнөөр хүгжэжэ, бүхы орон дотор телевизионно дамжуулгануудые хэхэ зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэжэ байна гээд министр саашадаа хэлэбэ.

Социалис оронуудай хэлхеэ холбооной министрнүүдэй ээлжээтэ, юһэдэхи заседани хэлхеэ холбоошодой үдэрэй урда тээ Улаан-Баатарта үнгэргэгдэхэ юм гэжэ Д. Готов мэдүүлээ.

ДАМАСК

Аюулгүйн Соведтэ хандаба

ТАСС

Израилиин булимтаран эзэмдэһэн Араб нютагай хүн зоной 100 шахуу элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ бэшэг эльгээхэдээ, Израилиин зэрлиг муухай ябуулгануудые болюулха эрилтэ табиба. Зарим хотонуудай мэрнүүд, Иордан мүрэнэй баруун эрьедэхи, мүн Газай сектортэхи худалдаа наймаанай палатын хүтэлбэрилэгшэд энэ бэшэгтэ гар табяа.

ЛОНДОН

Албанай хэрэгээр аяншалгань дүүрэз

ТАСС

Пакистанай президент З. А. Бхутто Англиин правительствын уряалаар хоёр үдэрэй албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн байгаа.

Англиин премьер-министр Э. Хидтэй, гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Дуглас-Хьюмтэй Пакистанай президент хөөрэлдэхэдөө, хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаан тухай асуудалые, Индостанай хахад арадахи байдал ба уласхоорондын бусад зарим асуудалнуудые зүбшэлөө.

З. А. Бхутто Париж ошохоёо июлиин 25-най үглөөгүүр Лондонһоо мордобо.

ХАНОЙ

ДРВ-дэ барилгашад олошорно

ТАСС

Барилгашан — демократическа Вьетнамда эгээн лэ хүндэтэй, алдар солотой мэргэжэлтэ мүн. Зэрлиг бүдүүлиг бомбодолгонуудай хойшолонгуудые усадхан зайсуулжа байһан хото городуудтай, һуурин тосхонуудтай орондо мэргэжэлтэй, дүй дүршэлтэй барилгашад хэрэгтэй юм ааб даа. Республика дотор барилгашадые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, техническэ мэргэжэл олгохо училищи Бактхай провинцида һаяхан нээгдээ. Энэ һургуули модошо дархашадые, штукатурнуудые, бетонщигуудые бэлдэхэ юм. Хоёр зуун хүн училищиин нэгэдэхи курсда һурана. Ойрын хоёр жэлэй турша соо энэ училищи жэлдээ 1000 хүниие бэлдэжэ гаргадаг болохо.

Амгалан байдалай һэргээгдэһэнһээ хойшо тус провинцидахи иимэ һургуулинуудта мэргэжэл шадабаритай 870 хүдэлмэришэн бэлдэгдээ. Байгша ондо ДРВ-гэй 10000 гаран хүбүүн, басаган барилгын хэрэгтэ һурахаар Советскэ Союзда, ахадүү бусад социалис оронууд та эльгээгдэхэ.

БЕРЛИН

Хамтаараа ажаллана, амарна

ТАСС

«Студентнэрэй заншалта зун» Лейпциг хотодо нээгдээ. Энэ хотын дээдэ һургуулинуудай 2.500 һурагша Москвагай, Киевэй, Эрхүүгэй, Прагын студентнэртэй хамта барилганууд дээрэ, хүдөө ажахыда хүдэлнэ.

Уласхоорондын студентнэрэй лагерь Карл-Маркс Штадта эмхидхэгдээ. Советскэ Союзай, Польшын, ЧССР-эй институдуудһаа ерэһэн айлшад ГДР-эй студентнэртэй хамта зунайнгаа амаралтые эндэ үнгэргэхэ юм. Лагерьта байха үедөө хамтаараа амархаһаа гадна, элдэб барилганууд дээрэ ажаллаха. Залуушуул болон студентнэрэй бүхэдэлхэйн X фестивалиин уряа доро эндэ, уласхоорондын студентнэрэй бусад лагерьнуудта һонирхолтой уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ.

ХЕЛЬСИНКИ

ВСМ-эй уряа

ТАСС

Мозамбигта, Анголодо, Гвинейдэ (БИСАУ) харата һанаагаар хүн зониие олоорнь алажа байһан Португалиин колонизаторнуудта эсэргүү хэмжээнүүдые дары түргөөр абахыень Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациие уряалба.

Вирияму — Португалиин колонизаторнуудай зэрлиг муухай гэмтэ ябуулгануудай нэгэ гэршэ жэшээ болоно гээд колони болюулха ба ЮАР-ай правительствын апартеидэй политикын талаар ООН-ой тусхай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэртэ ВСМ-эй эльгээһэн бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

НАТО-дохи союзнигуудайгаа зүгһөө дэмжэлгэ, туһаламжа абаагүй һаа, колониальна дарлалга мүлжэлгээ Португали үргэлжэлүүлжэ шадахагүй байгаа гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН

ГДР-эй МИД-эй буруушаалга

ТАСС

ФРГ-гэй самоледой ГДР-эй агаарай дайда руу нэбтэрэн ороһонтой дашарамдуулан, энэ һүйдхэлтэ ябуулгыень буруушаажа байһанаа мэдүүлжэ, ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство ФРГ-гэй МИД-тэ буруушаалга эльгээбэ.

БЕРЛИН

ГДР-эй ба Эквадорой правительствануудай шиидхэбэри

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын ба Эквадорой правительстванууд дипломатическа харилсаа тогтоожо, посольствонуудаа эльгээлсэхые шиидхэжэ гээд АДН агентство мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанд[...] «Хэблэлэй нүлөө» — түр[...] бэшэг». «Тэжээл бэлэдхэли[...] габшагай ажал» — суглуу[...]бари. РСФСР-эй Верховн[...] Соведэй Президиумэй Ук[...]зууд ТАСС-ай һүүлэй м[...]дээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанд[...] «Һүүл дээрэ дайралдаһ[...] алдуунууд» — П. Верб[...]кын статья. Редакцида е[...]һэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанд[...] «Үхибүүдтэ уйдхартай бо[...]шоо» рейдово бригадын м[...]териал. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанд[...] Нютаг нютагай ба орон д[...]торхи һонинууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ[...]

Улаан-Үдэ харуулна: 19.00—Дамжуулгын пр[...]грамма. 19.05—Телепано[...]рама. 19.25 — «Дэлхэй[...] ажабайдал тухай совет ж[...]нүүдэй һанамжа».

«Орбита» харуулна: 20.00—РСДРП-гэй хоё[...]дохи съездын 70 жэлэй о[...]до. «Советскэ Союзай Ком[...]мунис парти — Ленин[...] парти». В. И. Ленинэй м[...]зей сооһоо репортаж. 20.3[...]—«Четверо из Чорсанга»—телевизионно уран һайха[...]най фильм (2-дохи сери[...]). 21.35—«Бэдэрэлгэ» — те[...]лежурнал.

Улаан-Удэ харуулна: 22.20—«Талын галнууд[...]»—тележурнал (буряадаар[...]). 23.00—Багахан концерт.

«Орбита» харуулна: 23.15—«Залуушуул» г[...]һэн дамжуулга. 24.00 — «Время»—мэдээсэлэй про[...]грамма.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММ[...]

«Орбита» харуулна: 14.35 — Һүүлэй һони[...]. 14.45 — һурагшадта '—«Эдир" натуралистнууд[...] зун» гэһэн дамжуулга[...]. 15.15—Үнгэтэ телевидени. «Ромео и Джульетта» — фильм-балет. 15.35—«Ук[...]ранай жэлнүүдэй кинолент[...] чүүд». «Папиросница о[...]т Моссельпрома». «Шахмат[...]ная горячка»—уран һайха[...]най фильм. 16.35—Үнгэт[...] телевидени. Хүнгэн атлет[...]кээр уласхоорондын мүры[...]сөөн СССР—США.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной июлиин 27. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02458. Заказ № 00444